

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 247 (1333)
Sîmbătă 22 ianuarie 1983

12 pagini — 2,50 lei

Cu sentimente de înaltă prețuire, omăgem împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și sărbătorim ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România

ANI DE ÎNFLORIRE A ȘCOLII ROMÂNEȘTI

ION TEOREANU
ministrul educației și învățămîntului

Dezvoltarea și modernizarea școlii românești contemporane sînt indisolubil legate de personalitatea remarcabilă a conducătorului partidului și statului nostru.

Aniversarea, în aceste zile, a cinci decenii de activitate revoluționară și a zilei de naștere a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele republicii noastre socialiste, ne oferă prilejul de a omagia viața și activitatea sa, eroice, revoluționare, puse în întregime în slujba poporului, a clasei muncitoare și a Partidului Comunist Român. Este o mare cinste pentru noi și, în același timp, un privilegiu de a fi contemporani cu cel mai iubit și distins fiu al poporului nostru, încercat conducător de partid și etator al României moderne socialiste, gînditor revoluționar și militant de seamă al mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Ne sînt pilduitoare paginile de eroism și patriotism înscrise de tovarășul Nicolae Ceaușescu în istoria contemporană a României, care, încă din fragedă tinerețe, fără teamă de prigoana sălbatică a regimului de tristă amintire, la vîrsta de 15 ani s-a înregimentat în mișcarea muncitorească, dăruindu-și întreaga ființă cauzei eliberării naționale și sociale a poporului nostru. După 23 August 1944, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a situat în primele rînduri în ampla acțiune politică pentru democratizarea țării, instaurarea unui guvern democratic, reorganizarea aparatului de stat, înlăturarea reformei agrare și refacerea economiei naționale distruse de război.

Perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului înscris în istoria patriei noastre o epocă de mare avînt economic și, în același timp, de înflorire spirituală, de puternică efervescență creatoare, de largă și neîngrădită dezvoltare a personalității umane. Este unul din meritele nepieritoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul acțiunilor revoluționare ferme, că a deschis largi orizonturi de progres societății noastre, că a descătușat spiritele de dogmatism și închistare, că s-a opus cu hotărîre inerției, mentalităților înapoiate și ideilor retrograde, că a stimulat cu consecvență promovarea noului în toate domeniile de activitate. Trebuie în mod deosebit subliniate bogata activitate teoretică și practică, aportul considerabil al secretarului general al partidului la îmbogățirea teoriei socialismului științific, a practicii construcției socialiste, la analiza științifică, realistă și constructivă a fenomenelor și proceselor care au loc în lumea contemporană.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu este omul acțiunii practice, militantul revoluționar care-și manifestă puternica sa personalitate politică nu numai prin aportul la îmbogățirea teoriei, ci și prin acțiunea directă, fermă, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism. Trebuie subliniată, de asemenea, contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului la fundamentarea științifică și realizarea noului mecanism economic, a autogestiuunii și autoconducerii muncitorești, la creșterea rolului statului democrației muncitorești, revoluționare, în conducerea întregii vieți economico-sociale, la dezvoltarea armonioasă a industriei și agriculturii, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, la creșterea eficienței economice și economisirea resurselor materiale și umane. Sînt unanim recunoscute și apreciate, pe toate continentele, rolul constructiv și eforturile permanente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul dezarmării, și în primul rînd al dezarmării nucleare, în înlăturarea și promovarea unei noi ordini economice internaționale, în democratizarea relațiilor dintre state, în direcția păcii mondiale și înțelegerii internaționale, în promovarea păcii și dreptății pe planeta noastră, în promovarea cooperării dintre state.

De numele, activitatea neobosită și îndrumarea permanentă a secretarului general al partidului nostru sînt indisolubil legate perfecționarea și modernizarea învățămîntului românesc, așezarea lui pe baze noi, revoluționare, dezvoltarea școlii în strînsă legătură cu viața, cu producția și cercetarea științifică, cu ritmul înalt al progresului economic și social al țării, grija statornică de a asigura condiții optime pentru ca toți tinerii patriei să învețe și să se dezvolte la cota maximă a capacităților pe care le au, să-și însușească tot ceea ce este nou și avansat în știință și tehnică, să se formeze ca oameni cu o înaltă conștiință socialistă.

Se poate spune că, în ultimii 18 ani, nu a existat eveniment mai important în viața social-politică a țării în care problemele învățămîntului, ale instruirii și educării tineretului, să nu fi fost abordate cu maximă responsabilitate. Datorită acestei statornice preocupări a secretarului general al partidului, România dispune în prezent de un sistem de învățămînt unitar și eficient, științific fundamentat, capabil să asigure pregătirea profesională, tehnică, culturală și politico-ideologică a cadrelor necesare tuturor sectoarelor de activitate.

(Continuare în pag. a 3-a)

IN LUMINA HOTĂRÎRILOR CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

Ridicarea și mai puternică a nivelului învățămîntului

Pentru colectivul liceului nostru, în această perioadă premergătoare începerii cursurilor celui de-al doilea trimestru al anului școlar, una dintre cele mai active preocupări o constituie asigurarea tuturor condițiilor și luarea întregului ansamblu de măsuri necesare pentru înlăturarea sarcinii trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, la Conferința Națională a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982, de a acționa spre a asigura „o ridicare și mai puternică a nivelului învățămîntului nostru de toate gradele”.

Am avut fericirea de a fi participat la Conferința Națională a partidului, ca delegată, și înalta cinste de a fi făcut parte din Prezidiul Conferinței Naționale, de a fi urmărit cu cea mai mare atenție desfășurarea lucrărilor în cadrul cărora

am reținut, cu precădere, tot ceea ce a putut să devină o sarcină, un obiectiv sau o măsură privitoare la activitatea noastră de pregătire a elevilor pentru muncă și pentru viață.

Liceul nostru are un profil de matematică-fizică, cu un efectiv de 1560 de elevi la cursul de zi și 280 la cursul seral, cu aproape 60 de cadre didactice și opt maiștri-instructori, dispunînd de condiții optime pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ la nivelul cerințelor

Prof. JENICA IOVA
directoare a Liceului de matematică-fizică nr 3 din București

(Continuare în pag. a 3-a)

NICOLAE CEAUȘESCU — „OPERE”

Bibliografie selectivă privind învățămintul și educația tinerelor generații

CONGRESE ALE PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

„Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresul al VIII-lea și Congresul al IX-lea al P.C.R.”, 19 iulie 1965, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 1, București, Editura politică, 1968, pag. 53-56 (Capitolul 5 — Dezvoltarea și perfecționarea cercetării științifice și a învățămintului).

„Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului”, 6 august 1969, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 4, București, Editura politică, 1974, pag. 284-288 (Capitolul 5 — Pregătirea cadrelor, dezvoltarea învățămintului și puterea corespunzătoare existențelor în continuă creștere ale societății socialiste).

„Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului”, 25 noiembrie 1974, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 11, București, Editura politică, 1983, pag. 62-64 (Capitolul 2 — Pregătirea forței de muncă, dezvoltarea învățămintului de toate gradele, sporirea contribuției cercetării la împlinirea revoluției tehnico-științifice în România).

„Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea și sarcinile de viitor ale partidului”, 19 noiembrie 1979, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 19, București, Editura politică, 1988, pag. 216-218 (Capitolul 6 — Politica demografică și pregătirea forței de muncă, dezvoltarea învățămintului de toate gradele).

CONFERINTE NAȚIONALE ALE PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

„Raport cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economice naționale și la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României”. Prezentat la Conferința Națională a P.C.R., 6 decembrie 1967, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 2, București, Editura politică, 1968, pag. 560-563 (Capitolul 7 — Promovarea și pregătirea cadrelor).

„Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, la perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, la creșterea rolului conducerii al partidului în edificarea socialismului și comunismului, la activitatea internațională a partidului și statului”. Prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19 iulie 1972, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 1, București, Editura politică, 1973, pag. 484-485, 591 (Capitolul 2 — Asigurarea și pregătirea forței de muncă și dezvoltarea cercetării științifice în pas cu nevoile societății).

„Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român”, 7-9 decembrie 1973, București, Editura politică, 1977, pag. 68-69 (Capitolul 9 — Activitatea politico-ideologică de ridicare a conștiinței socialiste a maselor, de educare revoluționară a poporului și formare a omului nou).

„Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român”, 16-18 decembrie 1982, București, Editura politică, 1982, pag. 28-29 (Capitolul III, punctul 3 — Sporirea aportului cercetării științifice și învățămintului la promovarea progresului tehnic, la creșterea productivității muncii și a eficienței economice).

PLENARE ALE COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

„Cuvintare la încheierea dezbaterilor privind dezvoltarea învățămintului de cultură generală, profesională, tehnic și superior în Republica Socialistă România”. Plenara C.C. al P.C.R. din 22-25 aprilie 1962, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 3, București, Editura politică, 1969, pag. 137-174.

„Cuvintare cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămintului”. Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18-19 iunie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 8, București, Editura politică, 1973, pag. 630-645.

PLENARE ALE COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ÎN CARE AU FOST ABORDATE UNELE PROBLEME DE ÎNVĂȚĂMINT

„Planul cincinal — o nouă etapă de progres și prosperitate în viața poporului român, în înflorirea României socialiste”. Cuvint de închidere la Plenara C.C. al P.C.R. din 27-28 iunie 1966, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 1, București, Editura politică, 1968, pag. 534-535.

„Expunere cu privire la unele măsuri organizatorice pentru întărirea continuă a unității moral-politice a poporului muncitor, a frăției dintre oamenii muncii români și ai naționalităților conlocuitoare, a coeziunii națiunii noastre socialiste”. Plenara C.C. al P.C.R. din 24-25 octombrie 1968, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 3, București, Editura politică, 1969, pag. 641-642.

„Cuvintare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 10-13 decembrie 1969”, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 4, București, Editura politică, 1970, pag. 558.

„Cuvintare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 10-11 februarie 1971”, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 5, București, Editura politică, 1971, pag. 511-515.

„Cuvintare la încheierea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 28 februarie — 2 martie 1973”, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 8, București, Editura politică, 1973, pag. 183-185.

„Cuvintare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României”, 22 iulie 1975, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 11, București, Editura politică, 1975, pag. 986-989.

„Cuvintare la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 28-29 iunie 1977”, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 14, București, Editura politică, 1977, pag. 510-511.

Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și la activitatea politică, educativă a partidului prezentată la Plenara largită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, 1-2 iunie 1982, București 1982, Editura politică, pag. 53-55 (Capitolul IX — Activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă — puterea forță în unirea tuturor oamenilor muncii, în dezvoltarea continuă a forțelor de producție și perfecționarea relațiilor sociale, a formelor de conducere a societății).

CONGRESE ALE EDUCAȚIEI POLITICE, ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI CULTURII SOCIALISTE

„Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, construirea comunistă și devotat al societății socialiste multilaterale dezvoltate și al comunismului în România”. Prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste, 2 iunie 1974, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 13, București, Editura politică, 1977, pag. 31-130.

„Cuvintare la Congresul educației și învățămintului”, 11 februarie 1980, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 19, București, Editura politică, 1980, pag. 463-475.

„Cuvintare la Congresul al II-lea al educației politice și culturii socialiste”, 25 iunie 1962, în „Știința” nr. 12 1962 din 25 iunie 1962.

CONGRESE ȘI CONFERINTE NAȚIONALE ALE ORGANIZAȚIILOR REVOLUȚIONARE DE COPII ȘI TINERET

„Cuvintare la Congresul al VIII-lea al Uniunii Tineretului Comunist”, 23 martie 1966, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 1, București, Editura politică, 1968, pag. 313-314.

„Cuvintare la Conferința Uniunii Asociațiilor Studenților din Republica Socialistă România”, 26 februarie 1967, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 2, București, Editura politică, 1968, pag. 198-203, 211.

„Cuvintare la Constituirea pe țară a Uniunii Tineretului Comunist”, 10 februarie 1968, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 2, București, Editura politică, 1968, pag. 66-68.

„Cuvintare la Conferința Uniunii Asociațiilor Studenților din România”, 15 aprilie 1969, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 4, București, Editura politică, 1973, pag. 9-24.

„Cuvintare la Congresul al IX-lea al Uniunii Tineretului Comunist”, 15 februarie 1971, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 5, București, Editura politică, 1971, pag. 541-568.

„Cuvintare la Conferința națională a Organizației pionierilor”, 22 octombrie 1971, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 6, București, Editura politică, 1972, pag. 536-610.

„Cuvintare la cea de-a IX-a Conferință a Uniunii Asociațiilor Studenților Comunisti din România”, 23 martie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 8, București, Editura politică, 1973, pag. 239-252.

„Cuvintare la ședința festivă de deschidere a Congresului al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist, a Conferinței al X-a a Uniunii Asociațiilor Studenților Comunisti din România și a celei de-a III-a Conferințe naționale a Organizației pionierilor”, 3 noiembrie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 12, București, Editura politică, 1976, pag. 155-159, 167-171.

„Cuvintare la deschiderea Forumului tineretului”, 5 mai 1980, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 20, București, Editura politică, 1981, pag. 27-52.

CUVINTĂRI LA ÎNTILNIRI CU CADRELE DIDACTICE ȘI DIN ALTE DOMENII

„Cuvintare la solemnitatea decernării unor ordine cu prilejul «Zilei Învățătorului», 28 iunie 1968, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 3, București, Editura politică, 1969, pag. 282-285.

„Cuvintare la Conferința națională a cadrelor didactice”, 7 februarie 1969, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 3, București, Editura politică, 1969, pag. 871-904.

„Cuvint la solemnitatea decernării unor titluri și ordine cu prilejul «Zilei Învățătorului», 29 iunie 1970, în:

„România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 4, București, Editura politică, 1970, pag. 986-989.

„Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative”, 9 iulie 1971, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 6, București, Editura politică, 1972, pag. 200-211, 233-234, 239-243.

„Cuvint la solemnitatea înmănării unor titluri și ordine cu prilejul «Zilei Învățătorului», 14 iulie 1972, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 460-462.

„Cuvintare la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămintul superior”, 10 noiembrie 1972, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 822-842.

„Cuvint la solemnitatea decernării unor titluri și ordine ale Republicii Socialiste România cu prilejul «Zilei Învățătorului», 3 iulie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 8, București, Editura politică, 1973, pag. 705-706.

„Cuvintare la Conferința cadrelor și activului de partid din învățămintul superior”, 13 septembrie 1974, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 10, București, Editura politică, 1974, pag. 699-726.

„Cuvintare la Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămintului politic”, 6 octombrie 1976, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 13, București, Editura politică, 1977, pag. 475, 499-502.

„Primirea participanților la reuniunea rectorilor academțiilor și școlilor superioare de partid din țări socialiste”, 26 octombrie 1978, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 17, București, Editura politică, 1979, pag. 158-159.

„Cuvintare la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român cu cadre din cercetare și învățămint, din agricultură, industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor”, 10 septembrie 1981, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 22, București, Editura politică, 1982, pag. 383-410.

CUVINTĂRI CU PRILEJUL DESCHIDERII ANULUI DE ÎNVĂȚĂMINT

„Cuvintare la adunarea consacrată deschiderii festive a anului universitar 1966-1967”, 3 octombrie 1966, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 2, București, Editura politică, 1968, pag. 33-45.

„Cuvintare la mitingul din Piața Universității din București, cu prilejul inaugurării noului an universitar”, 1 octombrie 1968, în: „România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste”, vol. 3, București, Editura politică, 1969, pag. 536, 545-552, 556.

„Cuvintare la mitingul din Piața Romană din Capitală, cu prilejul deschiderii festive a noului an universitar”, 1 octombrie 1969, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 4, București, Editura politică, 1970, pag. 447-464.

„Cuvintare la adunarea festivă cu prilejul inaugurării noului an universitar”, 1 octombrie 1970, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 5, Editura politică, București, 1971, pag. 124-142.

„Cuvintare la mitingul consacrat deschiderii anului de învățămint universitar”, 1 octombrie 1971, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 6, București, Editura politică, 1972, pag. 500-520, 528.

„Cuvintare la festivitățile organizate la Cluj cu prilejul deschiderii noului an universitar”, 2 octombrie 1971, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 698-710.

„Mesaj la deschiderea noului an de învățămint”, 16 septembrie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 9, București, Editura politică, 1974, pag. 254-257.

„Cuvintare la marea adunare populară din municipiul Craiova cu prilejul jubileului municipiului Craiova și al deschiderii noului an de învățămint”, 15 septembrie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 11, București, Editura politică, 1973, pag. 1113-1119.

„Cuvintare la mitingul cu prilejul deschiderii festive a anului de învățămint”, 15 septembrie 1976, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 13, București, Editura politică, 1977, pag. 368-372.

„Cuvintare la marea adunare populară din municipiul Iași. Cu prilejul vizitei de lucru în județul Iași”, 15 septembrie 1977, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 15, București, Editura politică, 1978, pag. 5-22.

„Cuvintare la marea miting din municipiul Cluj-Napoca. Cu prilejul vizitei de lucru în județul Cluj și al deschiderii anului școlar și universitar 1978-1979”, 15 septembrie 1978, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 17, București, Editura politică, 1979, pag. 51-70.

„Cuvintare la marea adunare populară din Timișoara. Cu prilejul vizitei de lucru în județul Timiș și al deschiderii anului școlar și universitar 1979-1980”, 15 septembrie 1979, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 19, București, Editura politică, 1980, pag. 23-39.

„Cuvintare la marea adunare populară din municipiul Iași. Cu prilejul vizitei de lucru în județul Iași și al deschiderii anului de învățămint 1980-1981”, 15 septembrie 1980, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 20, București, Editura politică, 1981, pag. 438-450.

„Cuvintare la marea adunare populară din municipiul Craiova. Cu prilejul deschiderii noului an de învățămint 1981-1982”, 15 septembrie 1981, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 22, București, Editura politică, 1982, pag. 411-422.

„Cuvintare la marea adunare populară din Capitală consacrată deschiderii anului de învățămint 1982-1983”, 16 septembrie 1982, în: „Știința” nr. 12462 din 17 septembrie 1982.

ANI DE ÎNFLORIRE A ȘCOLII ROMÂNĂȘTI

(Urmare din pag. 1)

Ca și în toate celelalte domenii, chezașa realizării unei calități noi, superioare, în învățămîntul de toate gradele o constituie pregătirea și perfecționarea continuă a cadrelor didactice, înaltul simț al ordinii, disciplinei și responsabilității de care trebuie să fie pătrunși toți cei chemați să contribuie la instruirea și educarea tinerelor generații.

Indemnurile adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu tuturor slujitorilor școlii, elevilor și studenților, fără deosebire de naționalitate, de la înalta tribună a Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1982, constituie un vibrant mesaj de a ne servi cu și mai multă dăruire, pasiune și devotament patria, partidul, poporul. În prezent, a spus secretarul general al partidului nostru, avem datoria „să înfăptuim perseverent măsurile de ridicare și mai puternică a nivelului învățămîntului nostru de toate gradele, îmbunătățind pregătirea profesională, tehnico-științifică a elevilor și studenților în pas cu noile cuceriri ale cunoașterii actuale din toate domeniile, asigurând cadre de înaltă competență în toate sectoarele de activitate”.

Înălțător act de creație, model de analiză profund științifică a stadiului actual al edificării socialismului în țara noastră, de abordare realistă a problemelor teoretice, ideologice și ale activității politico-educative, de pătrundere și înțelegere profundă a complexității lumii contemporane, exemplu strălucit de sinteză a experienței creatoare a unui popor liber și suveran, Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului este pentru cei ce lucrează în învățămînt, ca și pentru toți oamenii muncii, expresia tăriei, cutezanței și entuziasmului cu care comunistii, întregul popor, în strînsă unitate, s-au angajat să dea viață Programului partidului, istoricele hotărîri ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

În aceste zile de înaltă omăgiere a peste 50 de ani de activitate revoluționară și de sărbătorire a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii noastre socialiste, prinosul gândurilor și sentimentelor de aleasă prețuire ale membrilor corpului didactic, copiilor, elevilor și studenților, profunda lor recunoștință pentru orientarea modernă dată școlii, pentru condițiile optime în care își desfășoară activitatea, se înmănușchiază într-un legămint solemn de a transpune în viață și de a urma neabătut, în gînd și în faptă, ideile călăuzitoare, gîndirea revoluționară a celui mai iubit fiu al poporului nostru, de a face totul pentru înfăptuirea exemplară a tuturor sarcinilor ce revin învățămîntului din țara noastră.

O NOUĂ ȘI SCUMPĂ TRADIȚIE A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ROMÂNESC

Inscriem ca o nouă, valoroasă și scumpă tradiție a învățămîntului din țara noastră faptul că, la fiecare început de an școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, să viziteze unități de învățămînt de toate gradele și să ne adreseze direct indicațiile de bază și sarcinile prioritare pentru conținutul și organizarea activității întregului personal didactic, elevilor și studenților din patria noastră.

În nenumărate scrisori primite la redacție, cadre didactice din aproape toate județele țării, aflate aștăzi în activitate — foști elevi și studenți ai școlilor, liceelor și institutelor de învățămînt superior, vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu — ne scriu despre emoția profundă și bucuria de neuitat pe care le-au trăit în momentul întîlnirii, în propria lor instituție de învățămînt, cu cel mai iubit fiu al poporului nostru.

În fotografie: tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu — în cadrul unei ample vizite de lucru în Capitală — în mijlocul elevilor și cadrelor didactice de la Liceul industrial nr. 2, cu prilejul deschiderii anului de învățămînt 1982—1983.

Înaltă expresie a prestigiului științei și învățămîntului românesc

Am sărbătorit la 7 ianuarie ziua de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, proeminentă personalitate politică, strălucit om de știință, eminentă soție și mamă, militantă neobosită pentru apărarea păcii și a civilizației umane.

Am sărbătorit — în același timp — femeia patriot care, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, cel mai iubit fiu al poporului român, și-a dedicat din cea mai fragedă tinerețe întreaga sa viață luptei revoluționare pentru cauza clasei muncitoare, a întregului nostru popor muncitor.

Am evocat pe adolescenta de 18 ani, pe Elena Ceaușescu (pe atunci, Elena Petrescu) care, înfruntînd prigoana claselor stăpînitore, cu deosebită dirigență și spirit revoluționar, a îndeplinit sarcini de înaltă responsabilitate în cadrul Uniunii Tineretului Comunist și în sindicate, care și-a identificat munca și viața cu marile bătălii de clasă, împotriva fascismului, a războiului, a exploatării și a tuturor formelor de asuprire a maselor muncitoare.

O viață de luptă și eroism, de pilduitoare cutezanță și înaltă modestie, de acțiune revoluționară și de intens studiu științific, de gîndire novatoare și largă deschidere spre nou, creatoare de valori și strălucit exemplu de înaltă competență și dăruire — iată în cîteva cuvinte trăsături care nu pot înfățișa decît parțial puterica personalitate a tovarășei Elena Ceaușescu.

Intruchipind cea mai armonioasă îmbinare a mili-

tantului politic cu exigențele savantului, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președinta Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a adus și aduce o inestimabilă contribuție la promovarea, dezvoltarea și modernizarea cercetării științifice românești. Cuvîntul tovarășei Elena Ceaușescu la Conferința Națională a partidului constituie un adevărat program privind dezvoltarea cercetării științifice în toate domeniile de activitate, sporirea contribuției acestei activități la progresul general al țării. De o deosebită apreciere se bucură activitatea științifică a tovarășei Elena Ceaușescu pe plan internațional. Cu prilejul recentei apariții în limba engleză a lucrării „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului” dr. Dorothy Crowfoot Hodkin, laureată a premiului Nobel pentru chimie, scria în prefața lucrării: „Am fost impresionată de faptul că, îndeplinindu-și înaltele misiuni de stat ce i-au fost încredințate, academicianul doctor inginer Elena Ceaușescu își rezervă, în continuare, timpul necesar activității de cercetare, în laborator... întreaga activitate a doamnei Elena Ceaușescu este, în această privință, pilduitoare. Colega noastră s-a angajat cu hotărîre în cercetarea unora din cele mai fascinante probleme științifice ale zilelor noastre, și-a demonstrat capacitatea de a pune soluțiile obținute în serviciul practicii, al societății, de a asigura, de la nivelul înaltele răspunderi ce i s-au încredințat, tehnologiile necesare industriei, producției din țara sa”.

Învățămîntul din țara noastră — operă a gîndirii revoluționare a secretarului general al partidului — datorează tovarășei academician doctor inginer Elena

Ceaușescu înfăptuirea, într-o perioadă relativ scurtă, a ansamblului de măsuri adoptate în ultimii ani de conducerea partidului nostru privind transformarea grădiniței de copii în prima treaptă a sistemului educațional, generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, dezvoltarea fără precedent a învățămîntului liceal și superior, perfecționarea conținutului și desfășurării procesului instructiv-educativ. Ca savant de renume mondială, tovarășa Elena Ceaușescu a adus și aduce o contribuție determinantă la realizarea unei unități organice dintre învățămînt, cercetare științifică și producție, la formarea prin muncă și pentru muncă a tinerelor generații.

„Încă din școală — arată tovarășa Elena Ceaușescu — tinerii trebuie învățați să prețuiască munca și disciplina, să înțeleagă că munca este cîmpul cel mai fertil de împlinire a personalității umane, de realizare a celor mai înalte visuri și aspirații. Munca este aceea care innobilează pe om, îl ajută să-și dezvolte capacitățile fizice și morale; munca stă la baza progresului, atît al omului, cît și al societății în general. Pentru realizarea înaltelei răspunderi ce revin școlii trebuie să crească și mai mult rolul și răspunderea cadrelor didactice în formarea profesională, politică și morală a tineretului”.

Sînt în acest indemn, direcții fundamentale de acțiune pe care, cu întreaga lor hotărîre, cadrele didactice, elevii și studenții vor face totul pentru a le transpune în viață, ca expresie a înaltei prețuiri pe care toți slujitorii școlii au adus-o cu prilejul aniversării zilei de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a omăgiului adus vieții sale de neabătută angajare revoluționară și de fierbinte patriotism.

RADA MOCANU
adjunct al ministrului educației
și învățămîntului

Ridicarea și mai puternică a nivelului învățămîntului

(Urmare din pag. 1)

bunel pregătiri a elevilor, corespunzător viitoarelor lor locuri de muncă sau instituție de învățămînt superior.

În anul școlar precedent din 187 de absolvenți, 155 se află în diferite instituții de învățămînt superior, iar 32 s-au încadrat în muncă productivă în diferite întreprinderi industriale.

În ultima perioadă a trimestrului I, în cadrul unei adunări generale a personalului didactic, am dezbătut situația elevilor din clasele a IX-a pornind de la necesitatea integrării cît mai active a învățămîntului cu producția, a creșterii calitative a procesului instructiv-educativ și a dezvoltării conștiinței și spiritului

de disciplină a elevilor și cadrelor didactice. Avem de onorat faptul că în cursul lunii noiembrie 1982, liceul nostru a primit Diploma pentru cea mai bună școală din Capitală acordată de Comitetul municipal U.T.C. și Inspectoratul școlar al municipiului București, pentru activitatea și rezultatele din toate domeniile: politic, profesional, activității productive, muncii patriotice și nivelului de disciplină.

La rezultatele obținute în anul școlar precedent, atît la olimpiadele școlare și sesiunile de comunicări științifice ale elevilor, cît și în cadrul celor 18 cercuri pe specialități și tehnico-aplicative (ca: electronică, mecanisme și organe de mașini ș.a.), al cercurilor de estetică, de

ateism și al cinaclului literar „Orfeu”, dorim să menționăm orientarea hotărîită pentru o cit mai temeinică pregătire tehnico-productivă a elevilor. În acest sens, în anul școlar precedent, cu sprijinul întreprinderii patronatoare — Întreprinderea de mașini unelte și agregate „București” — am realizat 200 000 lei depășire a planului de 1 600 000 lei producție, în principal, în cele cinci ateliere ale școlii.

Pentru a da viață hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, analizăm în prezent toate sectoarele și compartimentele muncii colectivei noastre didactice, studiem posibilitățile și resursele existente la fiecare clasă de elevi și ne gîndim ca, pe lângă continua perfecționare a procesului instructiv-educativ, să intensificăm pregătirea suplimentară a elevilor prin meditații, consultații, acțiuni de pregătire politică și de muncă patriotică, luarea unor măsuri care să antreneze mult mai activ familiile elevilor alături de eforturile depuse de profesori și, cu precădere, creșterea influenței politico-educative a organizației de tineret.

Ne aflăm în aceste zile premergătoare aniversării a peste 50 de ani de activitate revoluționară și sărbătoririi zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii noastre socialiste, cu gîndurile pline de recunoștință față de cel mai bun și mai iubit fiu al poporului nostru, pentru minunatele condiții pe care le avem, profesori și elevi, spre a realiza un nivel de pregătire corespunzător cerințelor construcției socialiste în patria noastră.

La urarea noastră de mulți ani cu sănătate pentru binele și prosperitatea patriei noastre socialiste, pe care o adresăm din adîncul inimii, secretarului general al partidului, noi adăugăm și angajamentul de onoare de a face totul pentru a transpune în viață, cu hotărîre, politica partidului în domeniul învățămîntului, de a da viață indicațiilor și orientărilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ni le-a adresat de la tribuna Conferinței Naționale a partidului și cu atît de alte numeroase prilejuri.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ÎN GÎNDIREA ȘI ACȚIUNEA REVOLUȚIONARĂ A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Cu prilejul omagierii a 50 de ani de activitate revoluționară și al aniversării zilei de naștere a căminului României moderne, desăvârșit strateg și edificator al socialismului și comunismului pe pământul multilateral al patriei, întregul nostru partid, popor, toți oamenii muncii de la orașe și sate de toate vârstele, profesia, fără deosebire de naționalitate, desigur și elevii școlii, milioanele de elevi, studenții și alții ai patriei, întregul tineret studios trăiesc momente de supremă bucurie și fericire, nutresc cele mai fierbinte sentimente de mulțumire profundă, pentru viața noastră, pentru țara și demnă, pentru minunatele condiții de muncă și de viață create. Tinerile generații își aduc prin noi, lor de recunoștință față de părintele școlii românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru conditiile în care învăță în care își perfecționează cunoștințele, deprind tălburile științei, culturii, formându-se ca oameni cu multilateral și temeinic pregătiți să preia și să ducă mai departe, de la generațiile mai vârstnice, făcând progresul și civilizația.

Prin contribuțiile sale de o excepțională însemnătate teoretică și practică, în cei peste 50 de ani de activitate revoluționară și în prezent, în edificarea noastră, neastrea orânduiri, prin definirea etapelor construcției socialismului, dezvoltarea fără precedent a economiei, științei, învățămîntului, culturii, prin creșterea prestigiului României pe plan mondial, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a încercat pentru totdeauna numele în istoria noastră, fiind pe bună dreptate iubit, sumat, prețuit profund, epoca Ceaușescu fiind cea mai ferăla perioadă a progresului și prosperității patriei.

În anii revoluției și construcției socialiste, îndobăzbiți după Congresul al IX-lea, de când în fruntea patriei noastre se află cel mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România a cunoscut o dezvoltare remarcabilă, izbînd de însemnătate specială, devenind una din țările lumii cu cel mai ridicat ritm al progresului.

După cum se cunoaște, secretarul general al partidului a formulat teza potrivit căreia școala reprezintă principala sursă de cultură și factor de dezvoltare a învățămîntului cuprinzînd peste un sfert din populația țării noastre, care își desăvârșește pregătirea instructiv-educativă și cultural științifică. Fundamentele științifice reale și locale școlii în societatea românească, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înca de la Congresul al IX-lea și până acum, sublinia că „unul din obiectivele importante ale politicii partidului și statului nostru al construcției democratice și perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele. Așezat pe temelia concepției marxiste despre omul și societate, folosind tradițiile progresive ale școlii românești și experiența pedagogică universală, strict legat de cerințele mereu crescînde ale construcției socialiste, învățămîntul din țara noastră joacă un rol deosebit în formarea tinerilor generații și educarea omului nou, în ridicarea nivelului cultural și de conștiință al întregului popor în spiritul înaltei lăbi ale comunismului socialist”.

Pentru ca școala să se îndestulească cu succes atribuțiile, conducerea partidului și statului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu i-au asigurat și îi asigură condiții tot mai bune. Avem în vedere dezvoltarea economică și dotarea bazei tehnico-materiale cu mijloace moderne, pregătirea superioară de noi contingente de cadre didactice, elaborarea de planuri de învățămînt, programe și manuale, încercări de înaltă ținută științifică și ideologică, perfecționarea practicii în producție, stimularea creației tehnico-științifice și alte elemente componente ale sistemului de pregătire a tineretului pentru muncă și viață care fac intr-adevăr din școala principala sursă de cultură și civilizație, adevărată sursă de știință și cultură, chemată să contribuie din plin la transformarea revoluționară a societății.

În toate împrejurările, în cadrul repetatei vizite de lucru în instituțiile de învățămînt, a inaugurării școlii nou an școlar, secretarul general al partidului a cerut și cere cu îndreptățit temei ridicarea calității învățămîntului, modernizarea metodelor și mijloacelor de învățămînt, depunerea unor eforturi permanente pentru dezvoltarea gândirii selectivă, critice a elevilor și studenților, multilateral și înălțarea exponențelor de dezvoltare, cunoștințelor și informațiilor depășite, a învățării autonome, stimularea curiozității și interesului, a motivațiilor și aptitudinilor, a muncii independente a elevilor și studenților, precum

și valorificarea disponibilităților creatoare ale acestora și ale cadrelor didactice.

Referindu-se la problemele mari, grave cu care se confruntă omenirea, la unele falsificări ale istoriei și realizărilor poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază permanent necesitatea îmbunătățirii continue a pregătirii științelor sociale: „Științele sociale trebuie să abordeze cu îndrăzneală procesele lumii contemporane, să răspundă nemijlocit și convingător aspirației legitime a tineretului de a înțelege, de a cunoaște. Filozofia noastră revoluționară, marxism-leninismul își afirmă superioritatea față de ideologiile adverse tocmai prin capacitatea de a găsi răspunsuri fundamentale la întrebările pe care și le pune tineretul, ca și orice cetățean, cu privire la soarta omului, la perspectivele dezvoltării societății, la multitudinea de aspecte ale existenței sociale. Ideologia noastră trebuie să contribuie la formarea gândirii creatoare a noilor generații, să stimuleze pasiunea pentru adevăr în știință și viață, să contribuie la dezvoltarea cunoașterii, pe baza generalizării rezultatelor practicii și a noilor cercetări științifice, a fenomenelor relevante de dezvoltarea socială contemporană”.

Așa cum rezultă din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982 și din Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului din 16-18 decembrie 1982, activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă trebuie să cunoască o îmbunătățire radicală. Științele sociale, învățămîntul politico-ideologic, propaganda prin conferințe, munca politico-educativă de masă trebuie să explice tinerelor generații teoria și practica partidului nostru de construire a socialismului și comunismului, contribuția deosebită a partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea ideologiei revoluționare — materialismul dialectic și istoric, socialismul științific — contradicțiile lumii contemporane și modul lor de soluționare — îndeosebi dintre țările bogate și cele sărace, ca principală contradicție a contemporaneității — efectele grave ale crizei economice mondiale, ale cursei ireponsabile a înarmărilor, să combată în mod militant orice manifestare de naționalism și sovietism de cosmopolitism, rasism, neofascism, teoriile și practicile burgheze reacționare care ne denigrează realizările, să promoveze prin toate mijloacele umanismul socialist, principiile și normele muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste, cunoașterea și respectarea legilor țării.

Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un loc aparte în procesul educațional trebuie să-l constituie cunoașterea realităților intrinseci ale evoluției școlii, precum și trecutul istoric, condițiile actuale de a se pune din vechea Românie.

Realizarea unei munci cu adevărat eficiente, de mare productivitate, nu poate fi decît rezultatul unei înalte instrucții și educații, al politizanării. „În cadrul preocupărilor trebuie să se stea ridicarea nivelului general al învățămîntului de toate gradele, asigurarea condițiilor ca școala să ofere tineretului cunoștințele cele mai înalte, tot ce e mai nou și important în gândirea și cunoașterea umană, în acest cadru, o importanță deosebită are aplicarea historică a principiului politizanării, astfel încît, începînd de pe băncile școlii sau facultății, toți tinerii să poată avea un larg orizont profesional, tehnic și științific, o calificare complexă, multilaterală. Aceasta le va da posibilitatea să treacă de la o activitate la alta, în raport cu cerințele societății, cu schimbările rapide ce au loc în economia noastră modernă, dinamică, în diferite domenii ale vieții sociale”.

Este necesar să se acționeze mai energic pentru îmbunătățirea practicii elevilor și studenților. În timpul practicii din întreprinderi, ca și în stagiile din cadrul instituțiilor de învățămînt, elevii și studenții să participe activ, în mod organizat, la activitatea de producție a omului muncitor sau specialist, ca la absolvire să se poată încredința rapid, cu bune rezultate, la activitatea științifică noastră economică-socială.

Legarea învățămîntului cu producția, cu cercetarea științifică permite să se aplice a cunoștințelor și informațiilor, apărute în cadrul lectivelor, cursurilor, practicilor în producție, formarea unor valori materiale, tehnice, specializate de o înaltă calificare, capabili să se aducă contribuția la îndeplinirea excepțională a sarcinilor de

producție profesională, de specialitate. Exprimînd una din necesitățile dezvoltării patriei noastre socialiste, respectiv învățarea permanentă, secretarul general al partidului îndeamnă cu o deosebită forță și plasticitate la formarea convingerii tinerelor generații de a învăța sistematic, temeinic, permanent: „Învățați, învățați și iar învățați! Cercetați, cercetați, munciiți! Legați strîns învățătura cu cercetarea, cu munca! Numai așa veți deveni buni patrioți, buni revoluționari, cetățeni de nădejde ai României socialiste, apărători devotați ai independenței și suveranității sale! Numai așa veți putea să vă îndepliniți orice îndatorire față de patria noastră și să asigurați dezvoltarea în continuare și întărirea României, să asigurați permanența poporului român cît timp va exista viața pe planeta noastră!”

Ridicarea gradului general de pregătire profesională, perfecționarea organizării științifice a producției și a muncii, realizarea deplinei concordanțe între dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor de producție, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a economiei naționale, formarea omului nou multilateral dezvoltat, participarea activă, responsabilă la infaptuirea politicii interne și externe a partidului nostru, cunoașterea și depășirea contradicțiilor sînt tot atîtea necesități obiective, direcții în care, așa cum a demonstrat-o și la recenta Conferința Națională a partidului, secretarul general al partidului își aduce o contribuție decisivă. Un astfel de exemplu trebuie urmat de fiecare membru al societății noastre.

Cu dragostea nefărmurită față de patrie, de istorie, ce l-a caracterizat în toți anii vieții sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ancorat puternic în prezentul țării, cu gîndul înaripat spre viitorul comunist al patriei, se adresa tineretului cu excepționale cuvinte evocatoare: „Avem un trecut cu care ne putem mandri. În condițiile grele, poporul nostru și-a păstrat ființa națională. În această parte a lumii el a fost un factor de progres și civilizație, și-a adus contribuția la mersul înainte pe calea unei vieți mai bune. Iată de ce noi, comunistii, cîștim cei care în trecut și-au dat viața pentru fericirea poporului, tragem din lupta lor învățăminte pentru prezentul pe care îl făurim și, totodată, pentru a pune bazele viitorului, educăm tineretul în spiritul dragostei și respectului față de munca înaintașilor. Numai așa tineretul nostru va învăța să ducă mai departe ceea ce au făurit înaintașii, ceea ce făurește generația de astăzi: să păstreze ca lumina ochilor și să întărească independența și suveranitatea patriei noastre”.

Față de aceste aprecieri nu poți simți decît o imensă datorie sacră de a duce mai departe și a îmbogăți zestrea, moștenirea înaintașilor, a părinților, conștient de îndatorirea că trebuie să-ți iubești și să-ți aperi cu orice sacrificiu patria, independența și suveranitatea națională.

Totodată, este necesar — așa cum a subliniat secretarul general al partidului și la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din iunie 1982 — să educăm oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul tineret al patriei noastre în spiritul patriotismului revoluționar, al dragostei de țară, de partid, de popor, al hotărîrii de a servi întotdeauna și în orice împrejurări cauza socialismului, a bunăstării poporului, a independenței și suveranității României socialiste. În același sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu accentuează că „în întreaga activitate de făurire a omului nou, de educare a tineretului patriei, de formare a sa pentru viață, pentru muncă, trebuie să avem permanent în vedere necesitatea de a săde în conștiința și înima tinerelor generații dragostea față de patrie, față de popor. Fiecare trebuie să știe că dă-torează totul poporului, că, în orice împrejurări, trebuie să servească poporul, patria, socialismul!”

Educația în spiritul concepției revoluționare, materialist-dialectice, al nobililor idealuri ale socialismului și educația patriotică reprezintă o unitate indisolubilă. Nu poți fi bun revoluționar, bun comunist dacă nu ești bun patriot, dacă nu îți iubești patria! Și nu poți fi bun patriot al României socialiste, dacă nu militezi pentru socialism, pentru comunism”.

Arhitect strălucit al formării și dezvoltării conștiinței socialiste, cîtor al învățămîntului românesc contemporan, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă că întreaga activitate de pregătire a tineretului trebuie să se desfășoare sub directa conducere a partidului, a organelor și organizațiilor sale.

Omagiul suprem ce poate fi adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cei 50 de ani de activitate revoluționară la aniversarea zilei sale de naștere, nu poate fi decît angajamentul ferm de a munci cu pasiune și atașament fără de margini față de patrie, partid și popor, pentru infaptuirea neabătută a programului Partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

CONSTANTIN RĂDUCU

NICOLAE CEAUȘESCU — „OPERE”

(Irmare din pag. a 2-a)

SCRISORI ȘI MESAJE ADRESATE UNOR INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÎNT

„Mesaj adresat cu ocazia centenarului Liceului «Nicu Gane» din Fălticeni”, 14 noiembrie 1970, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 5, București, Editura politică, 1971, pag. 210-211.

„Mesaj adresat cu ocazia semicentenarului Institutului politehnic din Timișoara”, 15 noiembrie 1970, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 5, București, Editura politică, 1971, pag. 212-213.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor Liceului «George Roșca Codreanu» din Birlad cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la înființarea liceului”, 17 octombrie 1971, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 6, București, Editura politică, 1972, pag. 594-595.

„Mesaj adresat cadrelor didactice, elevilor, organizației de partid și organizației de tineret de la Liceul «Avram Iancu» din Aiud”, 15 octombrie 1972, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică 1973, pag. 764-765.

„Mesaj adresat cadrelor didactice, elevilor, organizației de partid și organizațiilor de tineret de la Liceul «Bethlen Gabor» din Aiud”, 16 octombrie 1972, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 766-767.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și studenților Institutului de educație fizică și sport”, 6 decembrie 1972, în:

„România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 937-938.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor de la Liceul «Josef Halmich» din Sighișara”, 17 decembrie 1972, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 7, București, Editura politică, 1973, pag. 940-941.

„Mesaj adresat profesorilor și elevilor școlii din Cătești-Bistrița, județul Vilcea, cu prilejul împlinirii a 325 de ani de la înființarea școlii”, 29 octombrie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 9, București, Editura politică, 1974, pag. 489-490.

„Mesaj adresat cadrelor didactice, elevilor, organizației de partid și organizației de tineret de la Școala generală din comuna Ozun, județul Covasna, cu prilejul împlinirii a 325 de ani de la înființarea școlii”, 26 noiembrie 1973, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 9, București, Editura politică, 1974, pag. 535-587.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor Liceului «Nicolae Bălcescu» din Craiova cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființarea liceului”, 23 mai 1976, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 12, București, Editura politică, 1976, pag. 670-671.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor Liceului național din Iași cu prilejul aniversării a 150 de ani de la înființare”, 22 ianuarie 1978, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 15, București, Editura politică, 1978, pag. 409-411.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor Liceului «Samuil Vulcan» din Beiuș, cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființarea școlii”, 15 octombrie 1978, în: „România pe drumul construirii societății socialiste mul-

„România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 17, București, Editura politică, 1979, pag. 133-135.

„Mesaj adresat cu prilejul împlinirii a 30 de ani de la crearea Organizației pionierilor din România”, 22 iunie 1979, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 18, București, Editura politică, 1979, pag. 353-358.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și studenților Institutului de medicină și farmacie din Iași cu prilejul aniversării a 100 de ani de la înființare”, 7 decembrie 1979, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 19, București, Editura politică, 1980, pag. 315-317.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor școlilor din Blaj, cu prilejul împlinirii a 225 de ani de la înființarea școlilor românești din acest oraș”, 6 aprilie 1980, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 20, București, Editura politică, 1981, pag. 57.

„Mesaj adresat cadrelor didactice și elevilor de la Liceul industrial nr. 3 din orașul Tîrgu Secuiesc, județul Covasna, cu prilejul aniversării a 300 de ani de la înființarea școlii”, 30 noiembrie 1980, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 21, București, Editura politică, 1981, pag. 171-172.

„Mesaj adresat profesorilor și elevilor Liceului de matematică-fizică «Nicolae Bălcescu» din București cu prilejul sărbătoririi a 300 de ani de la înființarea liceului”, 14 decembrie 1980, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 21, București, Editura politică, 1981, pag. 193-195.

Prezenta bibliografie selectivă, referitoare la învățămînt și educație, cuprinde doar principalele documente din bogata operă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Pentru a completa studiul și documentarea privind problemele de instrucție și educație a tinerelor generații, abordate în opera secretarului general al partidului nostru, recomandăm, de asemenea, cuvîntările rostite la sesiuni ale Marii Adunări Naționale, la adunări solemne, în cadrul vizitelor de lucru și cu alte ocazii, precum și interviurile date și articolele publicate cu prilejul unor acțiuni internaționale.

Preocuparea fundamentală a școlii noastre este educarea copiilor și tineretului în spirit revoluționar, formarea personalității viitorilor constructori ai comunismului, capabili să slujească cu devotament partidul și poporul, să se angajeze cu pasiune pentru dezvoltarea țării pe noi culmi ale progresului și civilizației. „Să sădim în conștiința tineretului — așa cum ne îndeamnă secretarul general al partidului — spiritul revoluționar, dorința de a-și însuși cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane, voința de a acționa în toate împrejurările ca revoluționari, ca patrioți, de a-și servi întotdeauna poporul, cauza socialismului, pacea.”

Documentele Conferinței Naționale pe masa de lucru a cadrelor didactice și a elevilor

Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, documentele aprobate la Conferința Națională și Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, sint documente-program ale munții noastre.

Pentru traducerea în viață a documentelor Conferinței Naționale a partidului, consiliul de conducere al școlii și consiliul comandanților instructori de pionieri din școală au întocmit un program de acțiuni politico-ideologice pentru trimestrele al II-lea și al III-lea.

Punctul de documentare politico-ideologică a fost dotat cu documentele Conferinței Naționale și cu documentele Plenarei C.C. din iunie 1982. De asemenea, în urma primei sesiuni a Consiliului popular comunal, fiecare instituție cultural-educativă a primit Planul de dezvoltare, de autoconducere și autoaprovizionare. Aceste documente vor deveni mijloace ale propagandei vizuale din școală prin afișarea lor și prin actualizarea lor lunară cu realizările comunei și ale județului. La aceste mijloace de învățământ se adaugă un glosar al noțiunilor și termenilor politici ce se folosesc mai frecvent în cadrul informărilor politice, la acțiunile organizate de cluburile de dezbateri politico-ideologice, la învățământul politico-ideologic. Acest glosar cuprinde noțiuni ca: autoconducere, autoaprovizionare, autogestione, productivitate, eficiență, stat al democrației muncitorești, revoluționare, națiune, spirit revoluționar, umanism revoluționar, subdezvoltare, noua ordine internațională, patriotism revoluționar, venit național, fond de dezvoltare economic-socială, suveranitate, independență națională etc.

O formă eficientă a educării politico-ideologice este informarea politică. În școala noastră informarea politică se organizează pe baza unei tematici aprobate de consiliul de conducere al școlii și în cadrul ei se disting, de foarte multe ori, trei părți. În prima parte se dezbate o problemă teoretică din documentele de partid pentru însușirea unor concepte, a doua parte cuprinde principalul eveniment politic intern sau județean, și a treia parte a informării politice, un eveniment politic extern, insistând pe poziția partidului nostru față de acesta. Pentru informările politice am stabilit teme ca: „Realizările istorice ale poporului român în anii construcției socialismului”; „Procese și tendințele care se manifestă pe plan mondial”; „Programul

privind autoconducerea și autoaprovizionarea comunei”; „Planul de dezvoltare economic-socială a comunei”; „Evoluția principalilor indicatori ai nivelului de trai”.

Clubul de dezbateri ideologice organizat pentru elevii de la învățământul gimnazial și în special lecțiile organizate în cadrul învățământului politico-ideologic vizează teme ca: „Așezarea întregii activități pe principiile autoconducerii și autogestiei”; „Cresterea rolului statului democrației muncitorești, revoluționare”; „Dezvoltarea însușirilor noi ale națiunii socialiste”; „Rolul de proprietar, producător și beneficiar al oamenilor muncii”; „Socialismul — opera maselor populare”; „Socialismul și democrația”.

Documentele Conferinței Naționale ne vor ajuta în stabilirea temelii și în organizarea activităților pionierești și a orolilor de dirigenți. În trimestrul II, la informările politice vor fi dezbătute documentele Conferinței Naționale. Pentru aceste activități ne vom propune teme ca: „Politica P.C.R. — cauza poporului, a socialismului, a independenței patriei”; „Dezvoltarea și apărarea proprietății socialiste, autoconducerea muncitorească”; „Principiul socialist — de la fiecare după posibilități, fiecare după muncă”; „Marile realizări obținute de poporul român în dezvoltarea socialistă, în ridicarea gradului de civilizație”; „Mindria față de trecutul glorios de luptă al poporului nostru, față de mărețele realizări în făurirea socialismului”.

În toate aceste acțiuni se urmărește ancorarea dezbaterilor în problematica comunei, astfel ca și școala noastră să contribuie la realizarea planului economic al comunei. Participăm, de exemplu, la realizarea planului de achiziții al comunei prin predarea produselor vegetale de pe lotul școlar și al produselor animaliere la cooperativa de producție și achiziții din comună.

În cadrul acțiunilor de muncă patriotică ne-am propus depășirea angajamentului unității de pionieri prin colectarea de materiale refozabile ca: fier vechi, hirtie, textile, sticle, borcane, polietilenă etc. contribuind în acest fel la realizarea planului comunei. În toate aceste activități se insistă mult pe latura educativă și pe realizarea cantitativă și valorică a indicatorilor economici ai școlii.

Prof. PETRE GHERGA
Școala din comuna Vălișoara,
județul Caraș-Severin

Programul de perfecționare și pentru examenele de definitivare și gradele didactice II și I în învățământ

Colegilor care ne-au scris la redacție în legătură cu editarea „Programelor de perfecționare și pentru examenele de definitivare și obținerea gradelor II și I în învățământ”, ce vor intra în vigoare odată cu începerea anului școlar 1983-1984, le comunicăm că acestea vor fi publicate, rind pe rind, în cursul lunilor următoare,

în paginile revistei „Tribuna școlii” și nu în broșuri separate, cum s-a procedat în anii precedenți, având în vedere faptul că dorim să asigurăm o mai bună difuzare a acestor programe pentru abonații revistei și, îndeosebi, pentru colegii din localitățile rurale unde nu sînt oficii și chioșcuri de difuzare a presei.

Vă invităm la un ciclu de dezbateri

⚡ Pentru educația ateistă a școlărilor

În cadrul ciclului de dezbateri „Pentru educația ateistă a școlărilor” organizat de redacția noastră, în colaborare cu Laboratorul interdisciplinar de educație materialist-științifică din București, sub egida Comisiei municipale București pentru răspunderea cunoștințelor culturale-științifice, în luna decembrie 1982 a avut loc, la Casa personalului didactic, o întâlnire la care au participat numeroase cadre didactice din învățământul preșcolar, primar, gimnazial și liceal din toate sectoarele Capitalei.

Dezbaterile a fost condusă de dr. Constantin Daniel, președinte al Asociației de studii orientale din România, care a prezentat o succintă trecere în revistă a străvechilor calendare sumeriene, egiptene, indiene, chineze, mayase și a calendarelor actuale — în contextul miturilor solstițiului de iarnă — și de conf. univ. dr. Georgea Florea care, în expunerea sa, a răspuns întrebărilor adresate de participanți privind activitatea antisocială a unor secte religioase.

Dezbaterile viitoare — care va fi condusă de dr. Gabriel Iliescu, cunoscut numismat prin lucrările sale privind mitologia geto-dacilor, și de conf. univ. dr. Nistor Octavian, de la Laboratorul interdisciplinar de educație materialist-științifică, Academia „Ștefan Gheorghiu” din București — va avea loc marți 15 februarie ora 15, în Sala mare de conferințe a Casei personalului didactic din București, bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej, nr. 32.

Valoarea educativă a propagandei vizuale în școală

Propaganda vizuală are un rol deosebit de important în mobilizarea elevilor la îndeplinirea sarcinilor ce le revin din documentele de partid, din cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la educarea patriotică, revoluționară, primă muncă și pentru muncă a întregului nostru tineret. În vederea obiectivării acestui deziderat, propaganda vizuală organizată în toate unitățile școlare trebuie să contribuie la sprijinirea elevilor în cunoașterea, înțelegerea și însușirea politicilor partidului și statului nostru, să popularizeze activitățile, rezultatele și perspectivele ce se deschid în fața poporului nostru, a tineretului, pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului.

În realizarea și dispunerea elementelor propagandei vizuale în școală există o viziune unitară, de ansamblu, care respectă principiile de accesibilitate din punctul de vedere al conținutului și forme de prezentare, de adecvare față de locul și profilul activităților, de atractivitate.

Atât propaganda vizuală realizată în sălile de clasă, în holuri și pe coridoare, cât și cea din ateliere și laboratoare prezintă operativ, eficient și estetic principalele evenimente social-politice din viața și activitatea poporului și partidului nostru, a țării, a localității, a județului și școlii.

Aceste obiective au stat în atenția conducerii Liceului „Solidaritatea” din Oradea, a organizației de bază P.C.R. și a comitetului U.T.C., care au reușit să realizeze o propagandă vizuală de actualitate, mobilizatoare prin conținut și forma de prezentare. Întreaga propagandă vizuală a fost organizată pe domeniul de activitate și laturi ale educației socialiste și comuniste a elevilor. Astfel, conținutul laturii politico-ideologice din sistemul propagandei vizuale este redat prin citate din cuvântările secretarului general al partidului, prin vitrine ce prezintă operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin documente de partid și de stat, grafice privind dezvoltarea economic-socială a municipiului Oradea, a județului și a țării, prin aspecte din activitatea U.T.C. și prin cartea social-politică. Cîstind importante evenimente ale ultimei perioade — Conferința Națională a partidului, împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, am realizat în școală numeroase materiale propagandistice menite să facă cunoscute elevilor viața și lupta revoluționară a secretarului general al partidului, gîndirea sa cutegătoare, activitatea sa neobosită care a dus țara noastră pe culmile progresului și civilizației. Pe această linie se înscrie și înființarea gazetei „Cadran politic”, care prin

rubricile: dicționar politic, aspecte din județ, din țară, de peste hotare, fenomene ale lumii contemporane, din actualitatea U.T.C. reușește să reflecte unitar nu numai politica internă și externă a partidului și statului nostru, ci și principalele manifestări și luări de poziție ale actorilor în lupta pentru libertate, democrație, socialism și pace în întreaga lume.

Pentru a evidenția mai pregnant preocuparea partidului nostru de a dezvolta în ritm susținut economia națională, de a continua pe o treaptă superioară îndeplinirea Programului partidului și de a aplica în practică principalele cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, s-a realizat panoul „1981-1990 — deceniul științei și tehnicii, calității și eficienței”, unde elevii găesc materiale referitoare la cele mai noi descoperiri științifice, invenții și inovații, precum și stadiul cercetărilor în cadrul științelor fundamentale.

Conținutul laturii etice din sistemul propagandei vizuale este redat prin „Panoul onoarei și hărniciei”, precum și prin gazetele „Așa, da!” și „Așa, nu!”, unde sînt evidențiate aspectele pozitive din activitatea elevilor în vederea popularizării lor, cit și cele negative, pentru a fi înlăturate cât mai repede.

În ateliere și laboratoare sînt prezentate obiecte realizate de elevi, schițe, grafice, scheme, fotografii din unitățile industriale de profil. Sistemul propagandei vizuale este întregit cu portrete ale unor savanți români și străini care și-au găsit locul în cabinetele de specialitate existente în cadrul liceului. Educația estetică se realizează și prin expozițiile de desene realizate permanent sau cu diferite ocazii, din viața și activitatea poporului, a școlii, cit și prin prezentarea diplomelor și cupelor obținute de formațiile cultural-sportive și elevii liceului.

O propagandă vizuală, oricît de bine realizată, nu-și dezvoltă virtuțile formative în totalitate decît dacă se poartă discuții, se realizează dezbateri și se oferă explicații privind locurile unde se află materialele propagandistice și importanța lor pentru lecțiile și activitățile politico-educative organizate în școală. De asemenea, propaganda vizuală existentă în cadrul fiecărei unități școlare trebuie să aibă un specific privind posibilitățile de prezentare și materialele din care este realizată, să fie reprezentativă și adecvată clădirii, să asigure funcționalitatea holurilor, coridoarelor, sălilor de clasă, cabinetele și atelierelor de practică productivă și, mai ales, să fie convingătoare prin rigurozitatea științifică a datelor și faptelor prezentate.

Prof. NICOLAE MOLDOVAN
Liceul „Solidaritatea” din Oradea

Formarea unor reprezentări științifice despre lume și viață

Vîrsta preșcolară este unanim recunoscută ca înregistrînd un ritm de dezvoltare fizică și psihică deosebit de rapid și imposibil de egalat în perioada școlară. Curiozitatea copiilor este exprimată prin tumultul de multe ori nestăvilit al de ce-urilor.

Adesea ei întrebă: Unde s-a ascuns soarele? Unde-i casa lui? Cine ține luna și stelele? De ce nu cad pe pămînt? Cine a desenat curcubeul pe cer? etc.

Deși, aparent greu de rezolvat, întrebările puse de copiii între 3-6 ani își vor găsi răspunsul cel mai potrivit, dacă adulții cu care vin în contact nu se abat de la concepția materialist-dialectică.

Diferiți se dă explicația unui copil de 3 ani și unuia de 6 ani. De exemplu, unui copil de 3 ani i se explică formarea curcubeului propunîndu-i-se să facă el singur un curcubeu, cu ajutorul unei oglinzi care proiectează pete luminoase multicolore pe perete. La grupa de 5-6 ani, altfel s-au petrecut lucrurile: intr-o zi, după ploaie, entuziasmați, zîrînd curcubeul i-au semnalat apariția: „Curcubeul, iată curcubeul! Cum a apărut curcubeul?” I-am îndemnat să privească cerul și să precizeze unde se află soarele și unde se află curcubeul. Copiii au precizat, apoi am explicat: „Pe cer a apărut curcubeul pentru că norii s-au imprăștiat, dar au mai rămas în aer picături de ploaie și atunci se vede curcubeul”.

„Dar cum?” insistă un copil. Am luat un pahar cu apă și l-am așezat lângă ferestra puternic luminată de razele soarelui, am ridicat paharul în sus, l-am mișcat și am spus copiilor să privească pe peretele din spate unde se formase spectrul solar. Apoi, au continuat copiii să facă această experiență. Aceste experiențe se apropie mult de ceea ce înscămnă astăzi învățămînt formativ și contribuie la însușirea conștiinței și activității a cunoștințelor de către fiecare copil în parte, pe baza experienței personale, prin efort propriu. Stimulat, copilul poate deveni participant activ al propriei sale formări și ca atare centrul tuturor activităților. El să întrebe, el să acționeze, el să vorbească.

Intr-o zi, mai mulți copii, vrînd să mute trunchiul unui copac dintr-un loc în altul, descoperă ascunzîșul mai multor gîndaci. Reactualizînd această întîmplare în cadrul convorbirii „Păsări călătoare”

am precizat copiilor motivul plecării păsărilor în țările calde: „dacă ar rămîne la noi, aceste păsări ar muri de foame, deoarece hrana lor este formată din insecte și gîndăcii pe care voi i-ați văzut dispărînd sub trunchiul de copac căzut, sub frunze sau în crăpăturile scoarței copacilor. Apoi, ele nu se pot adapta la condițiile de viață din timpul iernii”.

Un copil a întrebat: „Dar rămîn și la noi păsări?”. Am spus denumirea unora care rămîn la noi, cunoscute de copii. De exemplu, cioara rămîne la noi pentru că are ciocul mare și puternic, ghearele ascuțite și scoate cu ușurință hrana de sub stratul înghețat de zăpadă, iar ciocănițoarea, cu limba ei aspră, poate prinde bine insectele de sub scoarța copacilor.

Această legătură causală a fenomenelor ne dă convingerea că este bine înțeleasă una dintre cele mai importante trăsături ale concepției științifice, care constă în faptul că lumea este reprezentată nu ca o sumă a diferitelor obiecte, ci ca un întreg ale cărui părți sînt unite într-un sistem determinat.

Activitățile și jocurile, muncile organizate în grădina de zarzavat și în grădina de flori din curtea grădiniței au constituit nu numai un prilej de familiarizare a copiilor cu dezvoltarea plantelor, dar și un mod de a înlătura unele superstiții și prejudecăți care cultivă și mențin teama copiilor, o atitudine negativă a acestora față de unele viețuitoare. De exemplu: lucrînd cu copiii în grădina de zarzavat, Monica începe să tipe speriată. După un timp am aflat că văzuse o broscuță și îi era frică de ea. Am căutat broscuța, am observat-o luînd-o în mină, apoi am dat-o și unor copii mai curajoși, arătînd că nu li se întîmplă nimic.

Monica refuză categoric să pună mina pe broscuță: bunică i-a spus să nu pună mina pe broscuță, deoarece apar negii. I-am demonstrat că acei copii care au pus mina pe ea nu au negi și că nu este adevărat, deoarece broscuța este folositoare; depășindu-se în salturi mici, greoaie, prin grădina de zarzavat, stîrpește omizile dăunătoare.

Se pot găsi multe asemenea exemple atrăgătoare.

Educ. VERONICA ZAHARIE
Grădinița din Orța de Sus,
Județul Maramureș

Patriotismul, dragostea și devotamentul față de țară constituie o înaltă expresie a conștiinței revoluționare comuniste, îndatoriri de onoare ale tuturor oamenilor muncii, ale întregului nostru tineret față de glia strămoșească, față de noua societate pe care o consăuim.

Așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, „În întreaga noastră activitate de făurire a omului nou, de educare a tineretului patriei, de formare a sa pentru viață, pentru muncă, trebuie să avem permanent în vedere necesitatea de a sădi în conștiința și în inima tinerelor generații dragostea față de patrie, față de popor.”

Învățarea corectă a limbii române — îndatorirea noastră patriotică

Însușirea de către elevi a limbii române literare este facilitată de existența în școală a unor modele de exprimare — cadrele didactice — și de existența unei motivații puternice pentru învățarea conștientă și activă a noțiunilor gramaticale, pentru formarea deprinderilor de vorbire și scriere corectă.

Greșelile de exprimare a elevilor din ciclul gimnazial au diferite cauze: influența (presiunea) vorbirii regionale, a exprimării în mediul familial, unele deprinderi greșite de pronunțare sau de scriere păstrate din clasele anterioare, trecerea bruscă, în clasele a V-a și a VI-a, la cuvinte cu corp fonetic dezvoltat și cu sensuri noi, atât la disciplinele școlare cunoscute (limba română, matematică, geografie), cât și la cele noi (fizică), deficiențe de vorbire proprii sau preluate de la alte persoane, care se reflectă și în scris, lipsa deprinderii de a căuta în dicționar sensurile, pronunțarea sau modul de scriere a cuvintelor.

Dintre greșelile frecvente, vom menționa: a) greșelile de fonetică: metateza (îmbonlăvi, catredă, miljoc), elipsa, asimilarea și disimilarea (ajectiv, mișlociu, zacăr); folosirea regionalismelor și localismelor (creacă, chită, alde); folosirea greșită a cuvintelor noi (conjuție, dicționar, teatru). Dintre greșelile de scriere sint de menționat: despărțirea în silabe incorectă; omisiunea celui de al doilea element al diftongilor (sore, flore, codă, ceră); scrierea greșită a unor termeni bine cunoscuți (doo, liniea, am loat, caet, poezie, alcol); lipsa sistematică din scrierea unor elevi a semnelor de ortografie și punctuație, în special a virgulei, punctului, ghilimelelor, semnelui întrebării. Neatenția duce uneori la efecte umoristice („nunta mirelui și a mirei”, „frază o avea tipărită în minte”, „ziaristul aduce ziarul”, „lacrimile îi suierau pe obraz”). O greșală frecventă este scrierea cu i a cuvintelor articulate: copiii, caii, pionierii etc. Dezacordul de tip muntenesc („ei vine”), confuzia dintre pronumele reflexiv se și conjuncția să („să duce”) și pleonasmul sint alte greșeli des întâlnite. Scrierea numelor proprii cu literă mică inițială, cacofoniile, vorbirea incoerentă și chiar nerespectarea modului și timpului verbal al întrebărilor din manual, atunci când se formulează răspunsurile, trebuie, de asemenea, să fie în atenția profesorului de limba și literatura română, a tuturor profesorilor clasei („frontul comun” al cadrelor didactice pentru combaterea greșelilor de exprimare). Aceasta presupune ca toți profesorii și învățătorii să cunoască, să aplice și să urmărească regulile de ortografie, ortopee și punctuație, încă de la venirea elevilor în clasa I. Pentru combaterea greșelilor de exprimare a elevilor, pentru utilizarea de către aceștia cu mai

multă abilitate a frumoasei și nuanțatei limbii românești, îndatorirea patriotică a profesorilor de toate specialitățile, a celui de limba și literatura română, în special, considerăm, pe baza experienței noastre, că se pot întreprinde următoarele:

— explicarea sensurilor cuvintelor noi la fiecare nivel de vîrstă, începînd cu gradul și la fiecare disciplină de învățămînt;

— pronunțarea în cor și individual (ca la limbile moderne) și scrierea pe tablă a cuvintelor noi;

— folosirea unor jocuri de vocabular și de fonetică în orele afectate acestor captoase (de tip „cuvinte încrucișate”, „ce sunet lipsește?”, cu sinonime, antonime, omonime, paronime etc.);

— dictarea scurtă și autodictarea, cel puțin o dată pe săptămîna, urmîrindu-se îndeosebi: despărțirea cuvintelor în silabe, scrierea grupărilor aei/ie, oe/ole, etc. ca/ie, oo, 3/3i, j/3i, 3/3i/3i etc, scrierea cu majuscule, folosirea cratimei, scrierea neologismelor, utilizarea semnelor de ortografie și punctuație;

— dotarea fiecărui cabinet de limba română cu un număr de exemplare egal cu efectivul unei clase din „Dicționarul școlar de Dănuțu I. Hîncu (sau alt dicționar) și din „Îndreptarul ortografic, ortopeic și de punctuație”, ediția a treia, sau „Ortografie, ortopee, punctuație” de G. Beidescu ori alt dicționar de acest tip, dacă este posibil „Dicționarul ortografic, ortopeic și morfologic al limbii române”;

— extinderea preocupărilor pentru limba română în cadrul cercului de specialitate al elevilor (literar, folcloric, „Cum vorbim” etc.), la gazeta de perete (literară) sau la revista școlară;

— precizarea (și respectarea) restricției de a utiliza termeni și expresii regionale, începînd, desigur, cu exprimarea personalului didactic de toate specialitățile.

Acțiunea de larg interes în scopul ameliorării exprimării elevilor găsește un sprijin util, competent în aparițiile editoriale din ultimii ani, desenate studiului limbii române: Florica Dimitrescu, „Dicționar de cuvinte recente” (1982), Vasile Teodorescu, „Compunerile corespondenței și acte oficiale” (1979), Constantin Parfene, „Compozițiile în școală” (1980), Al. Graur, Silvia Constantinescu, „Să ne verificăm cunoștințele de limba română” (1982), „Dicționar al greșelilor de limbă” (1982), N. Măteșcu, „Norme, abateri și inovații în limba română contemporană” (1982), „Dicționarul ortografic, ortopeic și morfologic al limbii române”, I. Coteanu, „Gramatica de bază a limbii române” și altele.

Prof. CORNELIU VASILE
Școala din Hătărași, com. Fărășele,
Județul Olt

Însușirea nuanțată a cuvîntului

În numeroasele lecturi literare, elevii au avut ocazia să observe că verbul, chiar atunci când nu predomină numeric, are un rol aparte, conturînd mai bine realitățile descrise de autor și evidențiînd ecoul liric al acestora în sufletul cititorului.

Folosit la anumite timpuri (perfect compus, ori mai mult ca perfect), creează imagini statice, de decorație, de detaliu, asupra cărora atenția autorului s-a oprit în trecătoare.

Alteori imaginile realizate creează o stare de admirație și contemplare în fața unei naturi ce se mișcă lent — situație redată adesea prin verbe la timpul imperfect.

Uneori, verbele notează o participare vie la cele descrise, ori invită pe cititor, ca el însuși, să observe, să gîndească, să se minuneze, ori să se entuziasmeze. Este, mai ales, situația verbelor la timpul prezent.

De asemenea, alternanța timpurilor verbale (ex.: perfect simplu — prezent, perfect compus — prezent, mai mult ca perfect — imperfect etc.) are efecte stilistice deosebite.

Pentru exemplificare, ne vom referi la câteva texte din manualele de lecturi literare.

În „Rapsodia de toamnă”, de George Topircănu, elevii au putut observa că, în primele strofe — unde adierea vîntului din cauza cărula părădiile își pierd puful, finețele foșnesc, iar florile se mlădie ușor, nu este un motiv serios de pa-

nică, nu este o caracteristică esențială a toamnei — verbele sint la perfectul compus, dînd imaginea trecutului („a trecut”, „A furat”, „au răspuns” etc.). Treptat, însă, verbele la perfect simplu și cele la prezent încep să înlocuiască celelalte timpuri, încît în ultimele patru strofe ale primei părți a poeziei, cinci verbe sint la timpul prezent și numai două la perfectul compus.

În partea a II-a, cînd atmosfera devine alarmantă, elevii au sesizat că panica iscată în lumea animală și vegetală, vîntul pe care l-a creat veteșea sosirii toamnei sint realizate cu verbe la timpul prezent, aproape în exclusivitate.

Atenția cititorului sporește și participarea lui afectivă devine mai intensă în tablourile următoare cînd, tot cu ajutorul preponderent al prezentului, se gradează ascendent momentele agitației, realizîndu-se personificări deosebite.

În lectura „Taine” de M. Sadoveanu, observăm folosirea imperfectului pentru a marca starea de admirație și contemplare a autorului în fața naturii.

„Soarele scăpăta spre asfințit, departe peste trestii... balta tăcea solemnă...”. Se introduce apoi, mai mult ca perfectul pentru a explica situații anterioare, după care se reîntră în starea de contemplare, întreruptă din nou, de data aceasta prin folosirea perfectului simplu și a prezentului, care descriu un moment din războiul neconținut al vieții: „bătălia” dintr-o lișită și cioră. Elevii observă că: „ne făcărăm”, „văzurăm”, „pricepurăm”,

„nu ne puturăm” — pers. I, ca și „făcu”, „se lăsă”, „sfredeli”, „se năpusti”, „iesiră” — persoana a III-a, notează intensitatea sentimentului de uimire al scriitorului și transmit emoția acestuia și a celui care citește.

Apoi, reparația imperfectului lasă pe autor și pe cititor să contemple în voie tainele Deltei.

Ecoul liric al naturii transfigurate ajunge pînă la noi prin poezia „Vara” de George Coșbuc.

Frumusețile și splendorile verii capătă permanență prin folosirea, în prima strofă, a verbelor la imperfect: unul singur („să zboare”) este un prezent, celelalte („fus” și „pus” — participii) au rolul parcă de a menține în nemiscare acest îmbătător peisaj al înălțimilor.

Ca să marcheze clipa întoarcerii privirii din înălțimile văzduhului către pămînt, s-a folosit un singur perfect compus, continuîndu-se contemplarea minunățiilor terestre, prin verbe la imperfect sau la prezent, acesta din urmă întîlnindu-se o singură dată („saltă”) în strofa secundă.

Puși să înlocuiască, în primele două

strofe, prezentul și imperfectul prin verbe la perfectul compus, elevii constată că tabloul de natură se depărtează, că imaginile devin mai șterse și se succed una repede, iar sentimentele scad în intensitate, armonia și extazul nemiafiînd principalele stări pe care a vrut să le comunice poetul.

Asemenea situații — oferite de „Pădurea Letea” de Traian Coșovei și „Delta” de Simion Mehedinți s-au creat și în clasa a V-a.

Starea de uimire și incitare trăită de scriitorul ce contemplea frumusețile și ciudătenii pădurii Letea este dată de numărul mare de verbe la imperfect, pînă la cînd prezentul indicativ din „Delta” de Simion Mehedinți creează sentimentul de cititorului însuși e martorul transformărilor și minunilor din Delta.

Toate aceste observații au ajutat elevii să înlăture monotonia din exprimarea orală și scrisă, să realizeze compunerile mai reușite.

Prof. ANGELA DUȚU
Școala nr. 5 din Drobeta-Turnu Severin,
Județul Mehedinți

Limba și literatura română și celelalte discipline de învățămînt

Pentru realizarea scopurilor instructiv-formative ale disciplinelor de învățămînt, un rol deosebit de important îl are corelarea cunoștințelor din diferite domenii în predarea fiecărei lecții. Nu se poate ajunge la dobîndirea unor cunoștințe temeinice, la înțelegerea și interpretarea noilor date fără a face apel la cele achiziționate de către elevi la celelalte obiecte de învățămînt, la experiența lor de viață.

Prin lecțiile de limbă și lectură literară, în ciclul gimnazial se realizează formarea deprinderilor de exprimare corectă a elevilor, dezvoltarea interesului acestora pentru lectură, a gustului estetic, cultivarea celor mai alese sentimente de dragoste față de patrie și Partidul Comunist Român, față de om, care gîndește liber, se desăvîrșește și prin muncă, transformă și umanizează natura.

În predarea temelor de limbă și literatură română am în permanență în vedere abordarea interdisciplinară a problemelor, stabilind legături între cunoștințele elevilor de la istorie, geografie, biologie, desen, muzică etc. și cele pe care urmează să le transmit elevilor.

Receptarea de către elevi a unor texte ca: „Sergentul” de Vasile Alecsandri, „Mircea cel Mare și soția” de Dimitrie Bolintineanu (clasa a V-a), „Sobieski și românii” de Costache Negruzzi, „Scrișoarea III” de M. Eminescu (clasa a VI-a), „Pașa Hassan” de George Coșbuc, „Românii supt Mihai-Vodă” (fragmentele de Nicolae Bălcescu, „Ultima brazdă” de Dragoș Vicol (clasa a VII-a), etc. nu am putut-o realiza fără solicitarea cunoștințelor mai vechi de istorie, cunoștințe care au pregătit momentul contactului direct cu textele literare. În discuția orientativă făcută la fiecare lecție revitalizez în memoria elevilor anumite fapte și evenimente care, așa cum vor constata elevii, vor fi reflectate în mod specific de opera literară.

Resurse formative ale muzeului etnografic

Cîtă neliniște constructivă ne stăpînește pe noi, dascăli, atunci cînd ne propunem să-i atragem pe elevii noștri spre cultura spirituală și materială a neamului român! Cît de complexă și responsabilă este această muncă! La ce să apellăm pentru a fi mai convingători, mai autentici? La manuale, programe, culegeri de folclor? Pe toate le luăm cu noi acolo, în labirintul clasei dar, cuvîntul, numai el, e oare suficient spre a dovedi ceea ce noi știm cu toții: că poporul nostru a avut și are o largă și constantă deschidere spre frumos, spre muncă și creație?

De peste trei decenii încerc să explic acest adevăr vorbindu-le elevilor mei despre doină, bocet, cîntec, baladă, basm ca expresii ale inteligenței native a românului. Vibrația clasei a fost totdeauna mai puternică, atunci cînd am reușit să asociez versurile cu melodia, strigăturile cu dansul popular, creația cu obiceiurile noastre și, toate la un loc, cu dovezile concrete ale folclorului local, ale culturii spirituale și materiale cunoscute nemijlocit de elevi.

Ca să lărgim sfera cunoașterii acestui tezaur, ne-am aplecat spre cultura materială a moșilor de sub muntele Găina, unde meșteșugurile casnice au un specific inedit: fiecare sat practic o meserie casnică ce datează din îndepărtate timpuri.

Elevii Școlii din Baia de Criș, județul Hunedoara, sub îndrumarea profesorilor și a părinților lor, au colecționat sute de obiecte alcătuit cu ele un punct muzeistic care oferă imaginea satului moșesc de odinioară cu toată aria lui etnografică.

Avem aici spete confecționate în satul Rîșculița și un atelier autentic al spătarului, vase din lemn și din lut și toate

uneltele existente într-un asemenea atelier, ștergare țesute, icoane pe sticlă, tablouri de scris, fotografii, doine și cîntecule de la bătrînii satelor.

Îndeletnicirile acestea ale oamenilor din „Țara de piatră” reflectă nu numai spiritul creator și hărnicia, dar și ținuta morală demnă a moșilor și ea trebuie cunoscută de contemporani.

Punctul muzeistic, așezat lângă corăul multisecularului gorun al lui Horia, dispune de încăperi spațioase și ne oferă posibilitatea desfășurării unor lecții „viu” cu reale valențe formative. Aici ne desfășurăm ședințele cercului de folclor, aici ne întîlnim cu octogenarul Dragoș Toader, martor ocular al evenimentelor istorice de la 1 Decembrie 1918, aici știm mai puternic chemarea spre a cerceta satul românesc cu tot ce are el valoros. Adresăm invitația tuturor colegilor ca vizitează cu elevii Complexul muzeistic de la Tebea să poposească și în muzeul realizat de noi.

Privim fotografiile de pe perete și oprim în fața tribunului Avram Iancu. Privirile trec apoi spre chipurile celor ce s-au jertfit la Mărășești sau în Munții Tatra.

Credem că fiecare localitate este un muzeu ce așteaptă să fie cercetat pentru a scoate la iveală dovezi spirituale și materiale despre inteligența neamului nostru. Avem posibilitatea și datoria patriotică să cercetăm aceste resurse ale satului românesc: portul, graiul, cîntecul, tradițiile de muncă — într-un cuvînt, largă arie tematică a folclorului românesc.

Prof. MARIOARA JUPUIESCU
Școala din comuna Bala de Criș,
Județul Hunedoara

Cunoașterea istoriei patriei — o nobilă îndatorire

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1962, precum și la Conferința Națională a partidului reprezintă pentru întregul învățământ documente programatice cu profunde și majore semnificații, îndreptar și călăuză în munca de înaltă răspundere de formare a unui tineret pasionat, înfrământat, gata de orice sacrificii pentru cauza socialismului, pentru pace. În atințerea acestui țel un rol important revine istoriei, a cărei cunoaștere trebuie să dețină fundamentul oricărei activități politico-educative.

Acest deziderat esențial al educației este împlinit fără îndoială în școală unde se asigură o predare-învățare sistematică a istoriei pe parcursul tuturor treptelor de învățământ. De aici decurg importanța și exigențele mereu sporite față de calitatea manualului de istorie ca principal instrument de lucru pentru elevi. Manualul de istoria contemporană a României (clasa X-a, autori prof. univ. dr. A. Petcu și dr. Gh. Ioniță) răspunde acestor cerințe comandamente, asigurând, prin conținutul științific și educativ, un înalt nivel lecțiilor, o „înfățișare profund obiectivă și o interpretare justă, corectă, principială a istoriei noastre contemporane”. Insușii titlu reliefează ideea expusă magistral de tovarășul Nicolae Ceaușescu potrivit căreia „poporul nostru are o singură istorie și din ea se face parte și istoria mișcărilor muncitorești, revoluționare și democratice, a P.C.R. Vasta argumentare științifică și bogata informație istorică sint însoțite de riguroase interpretări materialist-dialectice și istorice, în spiritul recențelor documente de partid, de completări și reformulări de idei, aprecieri, teze privind problematica complexă economică, socială și politică a istoriei contemporane, a României, ceea ce permite elevilor o înțelegere conștientă și temeinică a acestor procese. În primele lecții manualul prezintă, într-o viziune nouă, simultaneitatea procesului avântului revoluționar și al clarificării ideologice din mișcarea muncitorească și socialistă (pag. 19), proces în care se disting trei orientări, respectiv: consecvent revoluționară, socialistă și unitaristă (pag. 20).

Lecția „Viața social-politică între 1922—1928” constituie încă un exemplu de tratare științifică a evenimentelor în conformitate cu realitatea istorică. Astfel, după ce se subliniază caracterul de monarhie constituțională al statului român și sint prezentate principalele prevederi ale Constituției din 1923, se precizează că în politica lor guvernele „au eludat descori

o seamă de prevederi democratice ale Constituției” și se ajunge la definirea justă a caracterului burghez-democratic al Constituției din 1923 și al regimului politic din România (pag. 32), deci nu burghez-moșieresc, cum adesea era prezentat. Privitor la începutul răspândirii ideologiei fasciste la noi în țară, manualul reliefează, repulsiu pentru românii față de fascism, faptul că în anul 1923 ființează prima organizație cu acest caracter. În raport cu ediția anterioară, manualul de istorie contemporană a României abandonează termeni ca: scizune, chiaburime, oportunism, dificil de înțeles de către elevi, aduce exemplificări suplimentare privitor la rolul negativ al Internaționalei comuniste (pag. 35), întemeindu-și aprecierile și interpretările în lumina recențelor documente de partid, (pag. 21, 235).

Demonstrând o înțelegere superioară a rolului manualului ca instrument de lucru și sursă principală de studiu pentru elevi, manualul revizuit prezintă remarcabile îmbunătățiri în organizarea conținutului științific al lecțiilor prin planuri tematice, includerea a opt hărți în sprijinul muncii independente a elevilor, întrebări și probleme de dezbătut, introducerea unor documente istorice noi (pag. 38).

Deosebit de utilă este repartizarea și sistematizarea conținutului lecțiilor privind revoluția socialistă (1948—1982), fiecare temă având planul ideilor principale, ceea ce permite elevilor să realizeze cu ajutorul profesorului autentice lecții de istorie contemporană. Sugestive și de o calitate incontestabil superioară sint fotoreproducerile color de documente istorice.

Manualul se studiază ușor datorită accesibilității explicațiilor, logicii frazelor, continuității expunerii, încadrării și alternării textelor cu foto-reproduceri sau citate din documente. Cu toate că în unele lecții abundă cifrele și datele statistice, (pag. 27, 29, 203) sau fotoreproducerile pentru etapa revoluției socialiste sint prea numeroase (67), consider manualul de Istorie a României de o aleasă ținută științifică, educativă și practică, un instrument de lucru deosebit de prețios pentru elevi și cadrele didactice, care au datorita de a-l valorifica la cotele înalte la care l-au gândit și realizat cei doi reputați autori.

Prof. CONSTANTIN GH. BARBUȚA
Liceul industrial de petrol
din comuna Bolintin Vale, județul Giurgiu

AM CITIT — VĂ RECOMANDĂM

„Metodica predării geografiei la clasele IX-XII”

(EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ, BUCUREȘTI, 1982, 166 p.)

Continuând acțiunea de tipărire a unor lucrări destinate perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor didactice, Editura didactică și pedagogică a pus la îndemina profesorilor care predau geografia în licee „Metodica predării geografiei la clasele IX—XII.”

Prin problematica sa modernă, deosebit de complexă și actuală, aceasta constituie un îndrumător prețios și un sprijin efectiv în munca dascălilor specialiști în geografie.

Autorii (Octavian Mindruț, Valerica Ungureanu, Ion Mierlă) au reușit să scoată în evidență laturile teoretice, aplicative, educative și formative ale procesului de învățământ într-o structură unitară, pe baza experienței lor de predare, cercetare și organizare a învățământului.

În prima parte (Importanța, locul și sarcinile instructiv-educative ale predării geografiei în liceu), autorii prezintă succint, dar foarte clar și precis, multiplele valențe educative; instructive, formative ale geografiei ca obiect de pregătire a elevilor din licee, precum și metodele de realizare a acestor obiective în timpul lecțiilor. Se demonstrează convingător, în spiritul prevederilor Legii educației și învățământului (art. 112), că geografia patriei și geografia universală trebuie să-i formeze pe elevi sub multiple laturi: concepția științifică, educația patriotică, internaționalistă, intelectuală și să contribuie la cultivarea dragostei și atașamentului acestora față de partid, pământ și popor.

Partea a doua a lucrării (Probleme metodico-didactice actuale ale predării geografiei în liceu) este rezervată dezbaterii unor probleme importante ale practicii predării, cum ar fi: particularitățile psihopedagogice ale elevilor, corelarea cunoștințelor, predarea interdisciplinară, accesibilitatea cunoștințelor etc.

În tema „Organizarea procesului de predare-însușire a geografiei în liceu” care alcătuiește partea a treia a lucrării, sint date îndrumări clare asupra modului în care trebuie să-și proiecteze activitatea didactică fiecare profesor. Reținem câteva probleme deosebit de actuale și moderne în didactica geografiei: obiectivele instructiv-educative, evaluarea însușirii cunoștințelor, proiectarea activității didactice. Totodată, se dezbate și probleme legate de structura optimă de organizare a procesului de învățământ, autorii recomandând următoarea structură: obiective, conținut, resurse (metode și mijloace), strategii didactice (cu activitățile și secvențele implicate), evaluare.

„Problemele metodice ale predării geografiei pe clase și forme de învățământ”, respectiv cea de a patra parte, și cea mai întinsă, a lucrării, prezintă un număr mare de modele de lecții, elaborate pentru capitolele, temele și problemele cele mai semnificative din programa analitică de geografie. În cea mai mare parte experimentate, aceste lecții pot constitui modele utile proiectării de către fiecare profesor a tuturor celorlalte lecții din fiecare manual de geografie, sau pentru realizarea unor alte variante de lecții.

Prezentarea clară a problemelor abordate, nivelul științific și metodic-didactic ridicat, dau acestei lucrări un caracter de referință în perfecționarea predării geografiei în școală și, în același timp, se înscrie ca un îndrumător foarte necesar dascălilor care se pregătesc pentru obținerea gradelor didactice.

„Relațiile economice externe ale României

in perioada interbelică”

(DE I. PUIA, EDITURA ACADEMIEI R.S.R., BUCUREȘTI, 1982, 199 p.)

Preocupările mai vechi ale autorului lucrării pe care o recenzăm, care a publicat și alte studii pe tema relațiilor economice externe ale țării noastre, s-au materializat și prin prezenta apariție, el aducându-și, și cu această ocazie, o importantă contribuție științifică în cunoașterea unui domeniu al istoriei economice mai puțin cercetat până în prezent.

Studierea unei asemenea probleme majore pentru evoluția României interbelice a devenit o necesitate științifică, izvorită din nevoia evidențierii unei tradiții de politică economică românească, de cunoaștere a pozițiilor țării și a acțiunilor întreprinse de aceasta în domeniul colaborării economice internaționale. România a continuat să rămână, în anii interbelici, un factor de primă importanță al culturii, cu consecvență, a tradițiilor de bună vecinătate, promovind permanent o politică de colaborare economică cu toate popoarele și, în primul rând, cu țările vecine, pe baza respectării principiilor dreptului internațional, a normelor de relații între state, înscrise în Pactul Societății Naționale.

„La marea școală a istoriei — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — popoarele sud-est europene au învățat că progresul și propășirea fiecăruia în parte sînt condiționate de cunoașterea, prețuirea și respectul reciproc, de dezvoltarea largă a colaborării dintre ele.” (Nicolae Ceaușescu „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, Editura politică, vol. 10, pag. 685, București, 1975).

Preocuparea statornică a partidului și statului nostru pentru cooperarea cu toate popoarele se dovedește o poziție de principiu, potrivit căreia afirmarea și apărarea independenței țării trebuie să se imbine armonios cu aportul efectiv la opera de promovare a păcii și cooperării între state independente.

O atenție deosebită se acordă în lucrare politicii economice externe a României în legătură cu activitatea organizațiilor regionale — Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică — care au promovat o largă cooperare cu toate statele, pe baza respectării independenței și suveranității naționale. Relațiile economice ale României cu țările membre ale acestor organizații regionale au constituit o cale importantă de rezolvare reciprocă a intereselor economice ale fiecărei țări în parte. Pe baza acestor principii își fundamentează autorul ideile centrale ale cărții, aducînd numeroase argumente culese din documente de arhivă, din alte izvoare primare etc. Merită subliniată ideea, bine analizată în lucrare, de încadrare a economiei și politicii economice românești în cadrul internațional, al relațiilor economice externe dintre state, evidențiindu-se politica economică a marilor puteri ale lumii, politică, de dezavantajare a țărilor mici și mijlocii, slab dezvoltate. Numeroasele conferințe economice internaționale, ținute în această perioadă, au demonstrat că puternicele contradicții dintre „țările bogate” se rezolvau pe seama „țărilor sărace”. De altfel, o asemenea politică economică a marilor puteri capitaliste se manifestă și în zilele noastre.

Caracterul original al lucrării reiese și din structura sa, bine chibzuită, prin tratarea convingătoare a tuturor problemelor abordate, atât cele care privesc politica economică promovată, măsurile și legislația economică, cât și cele referitoare la urmărirea concretă a comerțului exterior și ancorarea pe această cale a economiei naționale în circuitul economic internațional. Sub acest aspect, autorul subliniază o altă importantă idee, legată de structura necorespunzătoare a exporturilor și importurilor românești, determinată de slaba dezvoltare a economiei și de politica economică promovată pe plan mondial de marile puteri în detrimentul țărilor mici, slab dezvoltate, care au generat o eficiență relativ scăzută a relațiilor economice externe ale României. Principalele produse exportate încorporau în mică măsură muncă de complexitate ridicată și aveau o valoare mică într-un volum mare. În timo ce mărfurile importate erau deosebit de scumpe față de posibilitățile de plată ale țării. Cu toate măsurile de politică economică (tratate pe larg de către autor în lucrare) luate de guvernele țării, acestea n-au putut să înlăture deficitul din bilanțul de plăți, economia românească continuînd să ocupe un loc subordonat în diviziunea internațională a muncii.

Privită în ansamblu, lucrarea se remarcă prin soliditatea argumentărilor, evidențierea adevărului istoric, stil plăcut. Ea este binevenită și reprezintă un sprijin pentru cadrele didactice, studenții, elevii, dar și pentru toți cei interesați în cunoașterea istoriei patriei noastre.

Autorul lucrării a dovedit că este un cercetător migălos, atent, riguros și exact în tot ce a scris.

Prof. univ. dr. CONSTANTIN MOCANU
Academia de științe economice
din București

Sporirea caracterului aplicativ al lecțiilor de geografie

Geografia patriei este chemată, mai mult decînd în perioada contemporană, la educarea patriotică a elevilor, prin cunoașterea într-o mai mare măsură a mediului ambiant, menținerea într-un echilibru constant al acestui mediu.

Pentru a face din elevii mei buni cunoșcători ai mediului unde trăiesc învăț și muncesc am căutat ca, ori de câte ori am avut prilejul, să le creez deprinderi și priceperi în a interveni corect și cu bune rezultate în ameliorarea acestuia.

Astfel, comunei Stoilești, situată geografic în nord-vestul Platformei Cotmeanca, importantă unitate fizico-geografică și morfologică a țării, îi sint caracteristice din punct de vedere geomorfologic torenții, alunecările de teren și alte forme de manifestare a degradării acestuia. În această platformă, torenții sint foarte activi, iar a nu interveni prompt în atenuarea acestei acțiuni înseamnă ca anual să fie scoase din circuitul agricol insemnate suprafețe de teren.

În această direcție, am constatat că este foarte necesar a crea elevilor deprinderi de a interveni eficient. Astfel, la clasa a V-a, după ce s-au făcut recunoașteri pe teren și după ce elevii au constatat ce pagube mari aduc aceste fenomene geomorfologice, am stabilit cu aceștia cauzele eroziunii și cum se poate acționa eficient încă din faza incipientă a acestora.

Elevii și-au dat seama că panta mare, existența unor roci friabile, lipsa de vegetație sau vegetația discontinuă, defrișările și apoi neimpădurirea imediată, desțelenirea, pășunatul irațional, constituie principalele cauze ale efectelor distrugătoare ale torențelor.

I-am învățat cum pot acționa, în primul rând combătînd cauzele care generează acest fenomen geomorfologic, bineînțeles numai acolo unde se poate. Astfel, împreună cu elevii, am ales torenți de dimensiuni reduse, apoi cu topoare și nuiele am organizat practic activități de combatere prin: fixarea de cleionaje (gărdulețe), care să oprească coborîrea pe pantă a sfîrșimăturilor și să ajute vegetația în fixarea ei, apoi am confecționat cu elevii și citeva baraje laterale, acolo unde eroziunea pe versant era mai accentuată.

Am vizitat apoi barajele de beton de pe valea Stăneasca, unde s-a inter-

venit mecanizat pe unele porțiuni, chiar prin dalarea fundului torentului pe mari distanțe.

La aceste acțiuni am antrenat și elevii claselor mai mari: a VI-a, a VII-a și a VIII-a.

În cadrul ședințelor cu părinții le-am explicat și acestora cum se poate interveni eficient, mai ales în fazele incipente ale eroziunii. Împreună cu pădurarii locali am confecționat cu elevii cleionaje din materiale forestiere. Convins că eroziunea torențială constituie pericolul numărul unu în degradarea terenurilor agricole ale comunei noastre, am întocmit chiar un studiu cu indicații, pe care l-am pus la dispoziția celor interesați, tocmai în sensul arătat mai sus. În urma interesului și acțiunilor modeste întreprinse de școală în acest scop, constat, cu plăcută surpriză, că s-a intensificat activitatea de combatere a eroziunii torențiale pe aproape întreaga suprafață a comunei. Așa, cred că prinde tot mai mult rădăcini în cotidian, răspunzînd comenzi sociale și educîndu-i pe elevi să-și iubească pămîntul natal, să acționeze cu micile lor eforturi pentru îngrijirea și păstrarea lui nealterată de factorii geografici.

Prof. MIHAI MARINESCU
Școala din Stoilești, Izvorul Rece,
județul Vâlcea

CUNOAȘTEREA TRECUTULUI ISTORIC AL POPORULUI

Apariția, anul acesta, a lucrării prof. univ. Dumitru Almaș — „Povestiri istorice” — ajută cadrele didactice și părinții să valorifice, într-o interpretare materialist-dialectică și într-o manieră adecvată, cele mai importante momente din istoria poporului.

Din povestirile „Străbunul, străbunilor — Burebista”, „Decebal, eroul dacilor”, „Cum l-a înfrînt Traian pe Decebal”, copiii au cunoscut trăsăturile conducătorilor din vremea aceea: vitejia, curajul, dragostea de neamul strămoșesc; preocupările strămoșilor noștri — „dacii erau buni agricultori și agricultori”, de asemenea, portul din vremea aceea.

Verbind copiii despre Ștefan cel

Mare am cultivat sentimente de mîndrie patriotică, de stimă și respect, iar proiectarea diafilmului „Ștejarul din Borzești” a adus în fața acestora imaginea lui Ștefan cel Mare; prietenia acestuia (ca fiu de domnitor) cu fiii răzeșilor, jocurile cu acești copii și dorința de a apăra patria împotriva tătarilor. Foarte sensibilizați au fost copiii de scena în rare Mitruț (fiu de răzeș), prietenul lui Ștefan, a fost prins de tătari și sacrificat, dar au trăit momente de mîndrie patriotică atunci cînd Ștefan cel Mare, ajuns domnitor al Moldovei, și-a răzbunat prietenul din copilărie.

Povestiri istorice nu sint povestiri cu feți-frumoși, ci sint povestiri adevă-

rate care s-au petrecut de-a lungul istoriei patriei noastre. În predarea acestor momente istorice, nu insist pe noțiunea de timp istoric, formularea o fac astfel: „în urmă cu mulți ani, în trecut, în vremea lui Ștefan cel Mare”, etc. Nu am operat cu harta, cînd am vorbit despre locul unde a avut loc lupta, ci am explicat, într-o formulare accesibilă copiilor.

Cu ocazia fiecărei povestiri predate, am avut posibilitatea să subliniez libertatea poporului nostru de astăzi, cînd este stăpîn pe destinele sale, avînd în frunte pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, un conducător înțelept care luptă pentru fericirea copiilor.

Edița. RODICA FOCSA
Grădinița cu program prelungit
nr. 2 Slobozia, județul Iași

In societatea noastră socialistă munca este factorul hotărâtor al dezvoltării economice și sociale, al creării bunăstării și fericirii poporului muncitor. In această privință, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, arăta că „Înainte, cei mai în vîrstă poate își amintesc că, încă în manualul de clasa I primară se spunea că: «Cine e harnic și muncește are tot ce vrea». Și, cu toții, trebuie să înțelegem că fără muncă, fără economie, nu se poate realiza nimic! Socialismul se construiește prin muncă, în spirit de economie, de răspundere față de avuția generală a patriei, față de popor, față de viitorul națiunii noastre!»

A-i învăța pe elevi o meserie

Convorbire cu ing. Dumitru Mihăilescu, profesor la Liceul industrial „23 August” din București

Red.: Ce înseamnă, pentru dumneavoastră, să-i învăța pe elevi o meserie?

D. Mihăilescu: Înseamnă, înainte de toate, o înaltă satisfacție profesională.

Red.: Din câte știm, Liceul industrial „23 August” este cel mai mare și cel mai dotat liceu al Ministerului Industrii Construcțiilor de Mașini.

D. Mihăilescu: Cel mai mare și cel mai dotat.

Red.: Ce disciplină predați?

D. Mihăilescu: „Tehnologia construcțiilor de mașini”. La treapta I disciplina se numește „Utilaje și tehnologia lucrărilor metodice”, iar la treapta a II-a, „Utilaje și tehnologia prelucrărilor prin așchiere”.

Red.: Unde se desfășoară lecțiile de tehnologie?

D. Mihăilescu: Evident, în cabinete și laboratoare. Acolo avem mașini, machete, materiale, aparate de protecție, retroproiectoare, amca tot ce este necesar. Aici avem panourile de scule, dulapurile în care ținem scenele cinematice și toate uneltele necesare pentru lecții.

Red.: Cum se desfășoară o oră de curs?

D. Mihăilescu: Cred că aici e o regală generală. Se prezintă mai întâi partea teoretică și, imediat după aceea, se trece la concretizarea și aplicații practice.

Red.: Dar sint elevii care, la începutul anului școlar, intră direct în practică. Aceștia nu beneficiază de primele lecții de tehnologie.

D. Mihăilescu: La noi, la disciplinele tehnice, disocierea dintre teorie și practică este, ca să spun așa, pur și simplu metodologică. Ei pot să ia primele noțiuni teoretice și de la maistrul. Ca să mă înțelegi, vă dau un exemplu, cit se poate mai banal. Să presupunem că dumneavoastră nu știți să montați un șurub. Eu vă dau primele indicații, „teoretice”: introduceți acest șurub în acest orificiu și răsucliiți de la stînga spre dreapta. Apoi vă pun să înșurubați. Nu e nici-o filozofie. Dar „filozofia” pot s-o fac foarte bine și înainte și după. Vă mai pot spune, de pildă, că șanturile de pe șurub alcătuiesc fileta, că are un anumit pas, că există diverse tipuri de șuruburi, ce se poate întâmpla dacă acestea nu sint executate corect, din ce materiale sint confecționate, ș.a.m.d.

Red.: Și ce se face în primele lecții?

D. Mihăilescu: Obligatoriul și întotdeauna instructajul general de protecția muncii. Apoi urmează prima temă din program, conform planificării calendaristice. De exemplu, la clasa a IX-a, prima temă o constituie „Atelierul de lăcătușerie” (Organizarea atelierului după reguli ergonomice, modalități de trasare, îndreptare, indoire). Cînd ajunge în atelier, elevul a aflat deja, din lecțiile „teoretice” de tehnologie, cum se execută toate aceste operații, explicîndu-i-se și lucrînd pe machete în cabinete și laboratoare.

Red.: În treapta a II-a, primii elevi care vin din școli unde nu s-au făcut preberări prin așchiere. De la cibernetică, de la chimie... Cum îi puteți ajuta să se integreze?

D. Mihăilescu: Prin pregătire suplimentară, în care li se prezintă materia de clasa a IX-a și a X-a, pînă ajung la același nivel cu colegii lor.

Red.: Începînd din clasa a XI-a, dumneavoastră pregătiți viitorii muncitori calificați pentru Uzinele „23 August” și pentru alte întreprinderi din București și din țară. Cum se desfășoară această pregătire?

D. Mihăilescu: O îndelungată experiență, de peste 30 de ani, m-a învățat că nu poți pregăti pe elevi pentru o meserie decît în pași adecvați ritmului în care ei pot să asimileze. Pe unii, în pași mai mari, pe alții, în pași mai mici. Totul este să te ții cu grijă în ritmul lor și să-i ajuți să avanseze. Dacă îl grăbești pe un elev mai puțin dotat, atunci el sare anumiți pași în însușirea cunoștințelor și cu asta ai întrerupt tot lanțul. Dacă nu alimentezi în permanență atenția și interesul unui elev dotat care face pași mai mari și îl pisezi la cap cu lucruri pe care le-a înțeles și le știe, acest elev se plititisește. De asemenea, lanțul se rupe. Cred că este o regulă de practică pedagogică fundamentală: profesorul să se adecveze ritmului elevilor săi și să-i ajute să progreseze.

Red.: Ce considerați a fi esențial pentru profesia în care pregățiți elevii?

D. Mihăilescu: Înțelegerea complexă și nuanțată a proceselor tehnice.

Red.: De exemplu...

D. Mihăilescu: Să zicem că mă aflu la începutul anului la o clasă a XI-a. Le reamintesc ceea ce au învățat în treapta I, în legătură cu prelucrarea prin așchiere. Că așchia se desprinde de material doar

datorită forței care se exercită asupra materialului. Dar materialul opune o anumită rezistență care se răstîrînge asupra sculei așchietoare, asupra rampei și dispozitivului. Toate aceste elemente, toate la un loc, formează un sistem. Așchia nu se răstîrînge numai asupra cutitului fără să se răstîrînge asupra peretei și asupra mașinii. Este un moment în care, obligatoriu, la amănunțita cunoaștere de fizică și de mecanică, în spațiu, forțele se pot descompune în trei direcții perpendiculare între ele, în acțiunea de așchiere compozițională au același efect ca și forțele din spațiu. În loc să lucrăm cu trei forțe, lucrăm cu trei componente. S-au făcut experimente practice din care s-a constatat că cea mai mare forță este aceea care acționează pe direcția Px asupra axelor Px și Py așchia în plan.

Red.: Începe să pară puțin complicat?

D. Mihăilescu: Pentru majoritatea dintre elevii mei, nu. Vedeti acest colț de înțelegere? Pe perdoșală, între perete și dințura și dințura, putem spune că avem două coordonate Px și Py, iar pe verticală, care urcă înșire țavă, la imbinarea dintre scule și perete putem avea forța cea mai mare Px, care spală asupra axelor două coordonate, Px, Py.

Red.: Așa le explicați elevilor care înțeleg mai greu?

D. Mihăilescu: Exact așa. Nu mi-e jenă să recunosc că adeseori recurg la cele mai simple explicații, care nu o dată pot clarifica lucruri de mare subtilitate. Nu predau acum cunoștințe despre aliaje, dar îmi amintesc la ce exemplu am apelat: dințura într-o astfel de lecție. Aliajul este un amestec. Dar ce fel de amestec. Ei, aici e aici! Aici se bîlbăie copilul. Și, ce le-am spus? Copil, dacă luăm sare, mîlai și apă și le fierbem și amestecăm bine, bine, ce rezultă? Mîlaișă și riduau copilul. Deci, rezultă ceva nou, cu o proprietate nouă, e ceva care se poate mîmca. Și aliajul este un amestec din una, două, sau mai multe substanțe, din care rezultă un corp nou cu proprietăți noi. Oțelul este și el un amestec, un aliaj de fier și carbon. Introducem fierul în cuptor și îl topim pînă la temperatura de 1300 de grade Celsius, pînă cînd devine lichid. Atunci introducem carbonul, care se topește la o temperatură mai ridicată și devine un fel de pastă. Deci, nu mă eflieșc să spun la cele mai elementare exemple.

Red.: Vorbești despre înțelegerea lucrurilor care acționează prin așchiere.

D. Mihăilescu: Da. La orice proces de așchiere, lucrarea este foarte importantă. Se calculează total în funcție de material, de adămăm de așchiere, de avans, de coeficienți subunitari. Perpendicularele lui Px și Py se exprimă în funcție de Pz. Dacă s-a calculat Pz se calculează și Px și Py. S-a constatat că aceste valori sint determinate proporțional. Se știe că Px este de patru ori mai mic și Py de 2,5 mai mic de Pz ceea ce ne permite să calculăm efortul de așchiere.

Red.: Cred că totul e mai lesne de înțeles pentru elevi direct pe strung.

D. Mihăilescu: Bineînțeles că elevii, după primele explicații, ajung direct la strung. Acolo, cu ajutorul maistrului, totul devine clar. Punem un cutit mai subțire, sub limita valorilor admise teoretic și încercăm să așchiem. Ce constatăm? Cutitul se indoie și se rupe. Deci va trebui să redimensionăm cutitul, făcînd apel acum la cunoștințele de rezistența materialului. Ce rezistență are materialul cu care lucrăm? Prelucrăm un material cu o structură deosebită. Un aliaj mai complex, de data aceasta. Cum calculăm atunci Pz-ul, adică dimensiunea cutitului? Să vedem ce aliaj avem. Oțelul aliat are în el, în afară de fier și carbon, crom, nichel, wolfram, cobalt etc. Aceste noi elemente îi conferă o nouă calitate. Cromul îl face inoxidabil, cobaltul îl face să reziste la mari temperaturi.

Red.: Wolframul și cobaltul sint materiale rare și scumpe.

D. Mihăilescu: Da. Și cu această idee conduc elevii spre o concluzie cu aplicații practice, economice. Cutitul de strung se poate face numai cu lama din oțeluri speciale. Iar restul din oțel obișnuit. Numai partea activă, care așchiază, poate fi făcută din oțeluri speciale. Asta înseamnă economie.

Red.: Lecțiile de tehnologie și de practică sint lecții complexe.

D. Mihăilescu: Da. Asta înseamnă pregătire pentru meserie, a-i face pe elevi apti să-și facă datoria la viitorul lor loc de muncă în toate privințele.

OCTAVIAN BUZESCU

Economisirea de materiale în activitatea productivă

Participarea nemijlocită a elevilor la activitățile practice și tehnico-productive contribuie într-o mare măsură la formarea trăsăturilor morale ale personalității lor în devenire. Caracterul educativ al acestor activități rezidă în faptul că, în procesul desfășurării lor, elevilor li se formează sentimente, convingeri și atitudini comuniste față de muncă, dragoste și respect față de oamenii muncii, față de produsele muncii sociale, spiritul de disciplină și de organizare în desfășurarea activității productive, exigența și simțul de răspundere față de propria persoană și față de alții în îndeplinirea sarcinilor de producție, într-un cuvînt, conștiința îndatoririlor cetățenești față de patria socialistă.

Pentru a fructifica la maximum valențele formative ale muncii productive se impune, în mod necesar, să fie asigurată, în procesul instructiv-educativ, relația interfuncțională dintre cele două forme de activitate: învățătura și munca.

În această trecere dialectică a unei forme de activitate (învățătura) în cealaltă (munca productivă) și invers, în cadrul unui proces formativ unitar, se cuvine să vedem caiea principală de realizare a principiului imbinării armonioase a învățămîntului cu munca productivă. Aceasta este cea mai potrivită cale de dezvoltare multilaterală fizică, intelectuală și social-morală a tineretului școlar. Bine armonizate, cele două activități funcționale interdependente vor asigura atît pregătirea teoretică cit și o anumită pregătire practică, un început de calificare profesională mentită a permite absolvenților însușirea unei profesii într-un ritm accelerat la nivelul tehnicii avansate a producției socialiste. În Raportul prezentat la Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază, în mod deosebit, ideea că școala trebuie să devină un instrument pe deplin eficient de integrare a tineretului în munca socialistă. În vederea îndeplinirii acestui imperativ, școala este îndemnată să pregătească pe toți aceia care o urmează, pentru munca — prin muncă.

Prin felul în care sint educați, elevii să ajungă la conștiința relației că interesele lor de cunoaștere sint determinate de tendința de a deveni factori activi, transformatori ai realității. În felul acesta procesul pregătirii trebuie să fie, în același timp, un proces de descoperire a omului de către el însuși, adică de conștientizare a capacităților de care poate dispune prin pregătirea la care este supus.

Pregătirea pentru viață, pentru muncă o putem realiza complet numai atunci cînd școala constituie un adevărat un climat care să favorizeze apariția intereselor de cunoaștere, pornindu-se de la problemele pe care le ridică practica și activitatea productivă în primul rînd.

Cu urmare a planului de producție pe care-l are de realizat școala noastră — 3,5 milioane lei anual — s-a căutat ca, paralel cu formarea unor deprinderi în meserie, să fie valorificate superior mate-

rialele de mici dimensiuni. Pentru început ne-am propus ca aproximativ 2%, respectiv 70 000 lei din planul anual, să-l realizăm din resturile care cad la formarea P.A.L.-ului (plăcilor aglomerate din lemn), a P.F.L.-ului (plăci din fibre din lemn) sau din capetele rezultate din diverse diagrame de croire pentru piesele mari. Din aceste deșeuri intenționăm să realizăm jucării pentru grădinițele de copii din municipiul și județul Suceava, cit și elemente mici pentru lăzi contractate cu C.A.P. Merca (unde am livrat peste 100 000 de bucăți). Desigur, introducerea elevilor în sfera activității practice de valorificare superioară a lemnului de mici dimensiuni, realizează formarea conștiinței de sine, a conștiinței raporturilor și relațiilor de muncă de tip socialist — de colaborare și ajutor reciproc, reprezintă condiția esențială a integrării sociale a tineretului nostru. Lucrînd alături de colegii lor, primind sarcini de muncă concrete, planificîndu-și activitatea în unități de timp, calculîndu-și rezultatele muncii, în afară de faptul că elevii își însușesc tehnologia activității practice respective, își schimbă atitudinea față de munca productivă, de economisire a materiei prime, comportamentul lor în raport cu sarcinile individuale și colective, sub aspect etic. După un număr redus de exerciții elevii devin mai exigenți în folosirea timpului destinat activității respective cit și a economisirii de materiale, se realizează reducerea treptată a așa-zisilor „timpuri morți”, strategiile de muncă fiind diminuate, crește operativitatea și ritmul de muncă; sporește numărul elevilor care manifestă inițiativă creatoare în soluționarea unor probleme noi ce apar în procesul muncii pentru valorificarea superioară a lemnului de mici dimensiuni și se instalează mai repede disciplina liber consimțită; întotdeauna direct față de activitatea practică se afirmă ca o atitudine pozitivă a întregului colectiv de elevi.

La toate acestea se adaugă și alte aspecte care, laolaltă, demonstrează posibilitatea schimbării atitudinii față de muncă în condițiile unei activități bine orientate și conduse cu competență de maiștri instructori.

Rezultă cu multă claritate că, în condițiile activităților cu caracter tehnico-productiv, rezultatele educației prin muncă și pentru muncă depind, în cea mai mare măsură, de gradul creșterii independenței elevilor în muncă, de caracterul conștientizat și motivat social (prin raportarea la munca adulților) al activității practice la care participă.

Aceste condiții pe care trebuie să se sprijine orice activitate, cu caracter productiv, pot fi asigurate și susținute prin mijloace eficiente pe care ni le pun la dispoziție atît școala noastră cit și cadrul și caracterul muncii, în orînduirea noastră socialistă.

Ing. CONSTANTIN RUSU
Liceul industrial nr. 2 din Suceava

Activități practice

Paralel cu activitatea de învățare și chiar în cadrul acesteia, elevii sint contactați în mod organizat, și cu diferite forme de muncă fizică. Astfel, prin conținutul unor lecții de citare și matematică, precum și cu prilejul unor vizite în unități productive, aceștia au cunoscut rezultările obținute în producție și importanța muncii. Permanenț caut să le cultiv respectul pentru oamenii muncii și să le formeze și consolidez cunoștințe și deprinderi de muncă, să îi determine să înțeleagă că fabricile și uzinele, marile construcții, mașinile și uneltele folosite pe șoare sint rezultatul muncii creatoare și pline de avînt a oamenilor muncii din patria noastră, conduși de partid.

Desigur, nu e suficientă numai înțelegerea acestui fapt. Educarea atitudinii comuniste față de muncă presupune participarea efectivă și activă a elevilor la munca practică.

Astfel, am observat că la lecțiile de lucru manual, unde elevii vin în contact cu bogăția de forme și culori a obiectelor pe care le confecționează, își manifestă dorința de a lucra frumos și creator. La activitățile de țesut, elevii nu s-au mulțumit doar cu realizarea modelelor șablon — găsite în trusă — ci au creat singuri alte modele. Activitățile de modelaj prilejuiesc dezvoltarea imaginației creatoare a elevilor, cunoașterea mediului inconjurător. În modelarea unor obiecte cu forme simple, legume și fructe, le-am propus elevilor să se bazeze pe cunoștințele pe care le au despre forma, culoarea și mărimea acestora, cunoștințe dobîndite în cadrul orelor, a excursiilor în natură, precum și a observațiilor la colțul viu etc.

Pentru ca lecțiile de lucru manual să fie mai atractive, le-am organizat, pe cele de consolidare, sub formă de sezători, în care unii elevi făceau glume, alții țesau, alții împărțeau lina, în timp ce spuneau poezii, ghicitori și cîntau.

O eficiență deosebită în educarea sentimentului de dragoste față de muncă o au și activitățile de observare, vizitele în unități ale industriei locale, la curțile de muncă ale părinților. Astfel, cu ocazia vizitei la brutărie, pe care am organizat-o înaintea lecției de Citire „La fabrica de pâine” — ca o pregătire a acesteia — elevii au observat transformările făcînd de griu pentru a ajunge în comerț sub forma pîinii și a celorlalte produse. La întrebările pregătitoare lecției elevii răspundeau corect, apreciînd atît munca brutarilor, cit și a țărănilor pentru obținerea grîului, prînzînd plinea.

Pentru pregătirea lecției „Hăinușa”, am vizitat cu elevii Fabrica de covoare Beclean, aceștia înțelegînd „drumul” hăinuței — de la lina oilor, la spălat, tuns și țesut. Au observat apoi croitul, călcătul, vînzarea hăinuței și au fost mindri, vîzîndu-și mamele care munceau în diferite secții ale fabricii.

Cea mai atractivă activitate pentru școlarii mici este munca la „colțul biologic”.

Pe lîngă florile care împodobesc clasa, îngrijite cu deosebită seriozitate de elevii de serviciu, avem semănate în lădițe roșii, ardei și petunii. Băieții au făcut lădițele și au adus pămînt, fetele au semănat semințele, udîndu-le, prin rotație. Plantele au crescut, copiii le-au plîvit, le-au recapat și, cînd timpul va deveni favorabil, o parte din materialul de săditor va fi dat cîminului de copii din oraș, iar cealaltă parte va fi plantată pe lotul școlii, unde activitatea elevilor va continua cu îngrijirea plantelor și cu stringerea recoltelor.

Inv. VALERIA SĂSĂRMAN
Școala din Beclean,
județul Bistrița-Năsăud

Transformarea rapidă a științei, ca forță nemijlocită a producției, impune însușirea de către întregul tineret a celor mai înaintate cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane.

Avem îndatorirea să milităm, cu toată energia, pentru a da viață îndemnului secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Faceți totul, dragi tineri, dragi copii, pentru a învăța, învăța și iar învăța, pentru a vă însuși tehnica, știința — biologia, matematica, chimia, fizica —, cunoștințele generale despre lume, pentru a înțelege tainele dezvoltării societății omenesti, pentru a învăța să fiți revoluționari comuniști !“

Predarea interdisciplinară — baza formării unei concepții științifice unitare

Una dintre modalitățile de perfecționare a procesului de învățămînt contemporan este interdisciplinaritatea, care s-a dovedit a fi un factor de optimizare a învățămîntului prin sporirea randamentului școlar, prin formarea unei concepții științifice unitare despre natură și societate.

Astăzi este unanim recunoscut faptul că asimilarea și valorificarea cunoștințelor de fizică depind în egală măsură, la toate nivelele de învățămînt, atît de cunoștințele de fizică cît și de cele dematematice.

Pornind de la aceste considerente, am constatat că la clasa a VI-a, clasă de debut în abordarea sistemică a fizicii, elevii se confruntă cu dificultăți în însușirea cunoștințelor de fizică, datorită lipsei totale sau parțiale a cunoștințelor de matematică, care stau la baza definirii unor noțiuni fizice importante, ca de exemplu : viteză, densitate, greutate și altele, precum și a unor fenomene sau legi fizice : mișcarea mecanică, reflexia luminii, legea deformărilor elastice și altele. Aceste dificultăți duc la neînțelegerea conștientă a unor lecții de fizică, determinînd pe unii elevi să creadă — greșit — că fizica este o știință „prea grea“ pentru ei, sau că ei nu au aptitudinile pentru fizică, abandonînd în cele din urmă contactul activ cu această disciplină. Cauzele care provoacă aceste dificultăți la clasa a VI-a sînt următoarele :

1. **Noțiunea de raport** folosită în fizica de clasa a VI-a pentru predarea legii deformării elastice (pag. 24), vitezei (pag. 35), densității (pag. 44) este introdusă în trimestrul I, în perioada 28 IX—27 XI, iar la matematică elevii o întîlnesc abia în trimestrul al II-lea, cu ocazia predării capitolului „Raport și proporții“.

Pentru eliminarea consecințelor ce decurg din cele menționate mai sus, mi-am planificat o lecție de rezolvări de probleme (din capitolul al II-lea) în care am rezervat timpul necesar și definirii noțiunii de „raport“, „valoarea raportului“ și „raportul măsurilor a două mărimi“, înainte de a preda lecția „Fenomen fizic“. Definirea acestor noțiuni de matematică este facilitată și de noua ordine în care sînt așezate lecțiile din capitolul al II-lea în manual — ediția 1982, care indică — foarte bine — învățarea mărimilor fizice și măsurărilor înaintea lecției „Fenomen fizic“. Referitor la măsurări, supun atenției faptul că în fizica de clasa a VI-a nu se mai utilizează expresia „măsură“, iar la matematică (atît la aritmetică cît și la geometrie) se folosește. Deci ne revine nouă — profesorilor de fizică — sarcina, atunci cînd vom preda lecția „Mărimi fizice“, să precizăm elevilor că „valoarea numerică a unei mărimi fizice“ are același înțeles cu „măsura unei mărimi fizice“.

2. **Mărimile proporționale** se folosesc la măsurarea forței și la stabilirea relației dintre greutate și masa unui corp (pag. 49—52) și se predau la fizică în trimestrul I, în perioada 18 X—27 XI, iar la matematică în trimestrele al II-lea și al III-lea : 9 III—17 V, folosindu-se, în exclusivitate, numai relațiile de direct și invers proporționalitate între mulțimi de numere.

Pentru înlăturarea dificultăților legate de folosirea mărimilor proporționale, am predat imediat după lecția „Fenomen fizic“ o lecție intitulată „Mărimi fizice proporționale“ cu următoarea structură : Mărimi fizice : constante ; variabile : (direct proporționale, invers proporționale, neproporționale).

Le-am definit și exemplificat pe fiecare în parte, astfel :

— **Mărimile constante** sînt mărimile fizice a căror valoare numerică se modifică într-un proces fizic. Exemple : lungimea, suprafața și volumul unui corp în timp ce își schimbă poziția față de un alt corp. Prețul unui obiect într-un interval de timp.

— **Mărimile variabile** sînt mărimile fizice a căror valoare numerică se modifică cît într-un proces fizic. Exemple : Timpul și distanța, cînd un corp își schimbă poziția față de un alt corp.

— **Două mărimi variabile se numesc direct proporționale**, dacă depind una de alta astfel încît, dacă una din ele se mărește sau se micșorează de un număr de ori, cealaltă mărime se mărește sau se micșorează de același număr de ori. Exemplu : Suprafața unui placaj și costul placajului : 2 m².....60 lei ; 8 m².....240 lei.

— **Două mărimi variabile se numesc invers proporționale**, dacă depind una de alta astfel încît, dacă una din ele se mărește sau se micșorează de un număr de ori, cealaltă mărime se micșorează sau se mărește de același număr de ori. Exemplu : Numărul de elevi și timpul în care fac o anumită lucrare (în aceeași condiții) ; 4 elevi termină o lucrare în 12 h, 8 elevi termină aceeași lucrare în 6 h ;

— **Mărimile variabile neproporționale** sînt mărimile care depind una de alta, dar nu sînt nici direct proporționale, nici invers proporționale.

Exemplu : înălțimea unui elev și vîrsta lui.

Procedînd în felul acesta, am putut folosi aceste noțiuni și în predarea vitezei, greutății și densității, precizînd relațiile de proporționalitate ce există între mărimile ce definesc aceste noțiuni.

3. La lecția : „**Graficul mișcării mecanice**“ manualul face uz de „dreaptă orizontală“, „dreaptă verticală“ și „paralelă“ toate acestea fiind necunoscute sau puțin și empiric cunoscute de elevi, din clasele I—IV. Cu dreptele perpendiculare elevii se întîlnesc la geometrie în clasa a VI-a pe la începutul lui noiembrie, iar cu dreptele paralele, pe la sfîrșitul lui noiembrie, deci după ce le folosim noi la fizică. Cu toate acestea, le putem folosi mai eficient printr-o simplă reactualizare a definițiilor învățate de elevi în clasele I—IV. Cu noțiunea de „verticală“ elevii se întîlnesc, conform programei, abia în clasa a VII-a (trim. I) la „Forța de greutate“. Eu totuși explic elevilor ce este direcția verticală și orizontală în clasa a VI-a la lecția „Greutatea corpurilor“ (trim. I).

4. Noțiunea de „sferă“ se întîlnește în fizica de clasa a VI-a la lecția despre oglinzi sferice, care se predă în trimestrul al III-lea (15 V—30 V), iar la geometrie se întîlnește cu această noțiune definită științific în trimestrul al III-lea din clasa a VIII-a. Definiția sferei din clasa a VIII-a o putem folosi noi în clasa a VI-a deoarece se definește cu ajutorul noțiunii de loc geometric, pe care elevii de clasa a VI-a o cunosc din trimestrul al II-lea de la geometrie.

Prin realizarea interdisciplinarității la matematică-fizică, în sensul celor arătate mai sus, am reușit să crez elevilor imaginea unor realități unitare, să le formeze o metodologie unitară de cercetare a acestor realități și să le dezvolt o gândire integratoare, unitară și sistematică, făcînd din fizică o disciplină „frumoasă“ și „ușoară“, cum le place elevilor mei să o caracterizeze.

Prof. TITU DRAGOMIR
Școala nr. 1 din Cimpia Turzii,
Județul Cluj

„Metodica predării biologiei la clasele V-VIII“

Sub semnătura unui prestigios colectiv de autori, cu o bogată experiență în munca de la catedră, a apărut de curînd, la Editura didactică și pedagogică, a doua ediție revizuită a „Metodicii predării biologiei la clasele V—VIII“.

În acest recent îndrumar sînt prezentate problemele metodicii predării-învățării biologiei în gimnaziu, aspectele noi apărute în didactică și în practica activității școlare. În prima parte a lucrării se fac referiri la optimizarea metodelor de învățămînt și la perfecționarea continuă a bazei materiale. De un real ajutor profesorilor, sînt, în acest sens, sugestiile cu privire la organizarea și dotarea laboratorului de biologie și a biobazei școlare. Un număr însemnat de pagini sînt destinate metodologiei lecțiilor și lucrărilor de

laborator. În ultima parte a lucrării se dau indicații privind organizarea și desfășurarea activităților din cadrul cercului de biologie.

Prin bogatul conținut de idei al acestei lucrări, autorii : Virginia Todor, Ecaterina Csengeri, Elisabeta Măndrușca, Aglaia Ionel, Gavrilă Ilie, Viorica Negulescu și Alexandru Vereșezan au reușit să ofere profesorilor de biologie metode, procedee, mijloace și forme de activitate eficiente în predarea-învățarea biologiei la gimnaziu, în vederea ridicării calității lecțiilor corespunzător cerințelor unui învățămînt modern.

Prof. AUREL MANEA
Bașteni

O lecție în laborator — un amplu teren de relații pentru cunoștințele interdisciplinare

Preocupări privind modernizarea predării criteriilor de divizibilitate la clasa a V-a

Unul din capitolele cu cea mai mare aplicabilitate în aritmetică și algebră este „Divizibilitatea“. De aceea, înțelegerea sa de către elevii și formarea deprinderilor de calcul au o foarte mare importanță. Dacă ne gîndim și la faptul că aceste noțiuni sînt asimilate de elevii la vîrsta de 10 ani, rezultă rolul important al profesorului și al metodelor pe care le folosește pentru a asigura o cît mai activă participare a elevilor în procesul învățării.

În cele ce urmează voi încerca să arăt o metodă pe care am și experimentat-o și cu care am obținut rezultate bune în predarea și învățarea criteriilor de divizibilitate a numerelor.

În ce constă metoda ?
Pornim de la scrierea numerelor în baza 10. În mod intuitiv sistemul Montessori folosește o bilă sau o mărgea pentru a reprezenta o unitate. Pentru a reprezenta 10, ne gîndim că am înșira 10 bile sau mărgele pe o sîrmă și am obține matematic o linie dreaptă ; pentru 100 avem 10 sîrme așezate una lîngă alta formînd astfel un pătrat, iar pentru 1000 avem 10 pătrate suprapuse care ne formează un cub. Avem deci reprezentarea următoare : 1000 un cub ; 100 un pătrat ; 10 o linie ; 1 un punct (acestea se desenează efectiv pe tablă).

Bazîndu-ne pe acest principiu, putem reprezenta intuitiv orice număr format din 2—3—4 cifre, iar apoi să-l scriem matematic. Exercițiul 1) numărul 345 este format din 3 pătrate, 4 linii, 5 puncte, iar matematic se va scrie 3. 100 + 4. 10 + 5. Ex. 2) nr. 2426 intuitiv se reprezintă prin 2 cuburi, 4 pătrate, 2 linii, 6 puncte (se desenează efectiv), iar matematic se scrie 2. 1000 + 4. 100 + 2. 10 + 6.

Pentru numere mai mari de 4 cifre se discută și se trage concluzia referitoare la scrierea matematică, nemaifiind necesară reprezentarea intuitivă.

Se trece în continuare la **criteriul de divizibilitate cu 9**. Exercițiul 1) nr. 1111 reprezentat intuitiv prin 1 cub, 1 pătrat, 1 linie, 1 punct (se desenează efectiv) și apoi matematic 1111=1.1000+1, 100+1, 10+1.
Ne gîndim astfel : 1111 bile trebuie împărțite la 9 persoane. Avînd numărul reprezentat intuitiv, observăm că 1 bilă nu se poate împărți la 9 persoane, deci rest 1 bilă ; din 10 bile (linia) rest 1 bilă ; din 100 bile (pătratul) rest 1 bilă ; din 1000 bile (cubul) rest 1 bilă. Adunînd restul de bile 1+1+1+1=4, observăm că am făcut suma cifrelor numărului dat, sumă care nu e divizibilă cu 9. Deci nici numărul nu e divizibil cu 9.

Exercițiul 2) nr. 1287 îl reprezentăm întii intuitiv (1 cub, 2 pătrate, 8 linii, 7 puncte) apoi îl scriem matematic 1. 1000+2. 100+8. 10+7.

Refacem judecata de la exercițiul 1) și observăm, comparînd cu acesta, că acum restul bilelor este obținut prin operația 1+2+8+7, deci tot efectuînd suma cifrelor numărului dat. Se mai iau 1—2 numere care se reprezintă intuitiv, se scriu matematic și se reia judecata de mai sus, comparînd tot timpul cu exercițiul 1). Se observă cazul general m+s+z+u (mii+sute+zeci+unități). În continuare se efectuează exerciții de aplicare a regulii.

Criteriul de divizibilitate cu 3

Se iau toate exemplele de la divizibilitatea cu 9, numai că acum trebuie să împărțim numărul de bile la 3. Se observă că se aplică aceeași regulă ca la divizibilitatea cu 9. Se pot da ca temă și exercițiile din manual de la divizibilitatea cu 9.

Criteriul de divizibilitate cu 8

Reluăm numărul 1111=1. 1000+1. 100+1. 10+1 (întii reprezentat intuitiv). Ne gîndim că trebuie să împărțim 1111 bile la 8 persoane. Făcînd judecata pe desen obținem restul de bile astfel : de la 1 bilă, rest 1 bilă ; de la linie (10 bile) rest 2 bile ; de la 100 bile (pătrat) rest 4 bile ; de la cub (1000 bile) rest 0 bile. În total sînt 7 bile care nu se pot împărți la 8 persoane. Deci numărul 1111 nu este divizibil cu 8. Mai luăm

2—3 exemple, le reprezentăm numerele intuitiv, le scriem matematic, apoi efectuăm judecata comparînd cu exercițiul 1). Se observă regula : 4. s+2. z+1. u. Se mai observă că oricîte cifre ar avea numărul dat, ne interesează numai ultimele 3 cifre ale sale. Se dau în continuare exemple de aplicare a regulii. Tema pentru acasă va fi compusă de către profesor deoarece în manual nu există.

Criteriul de divizibilitate cu 4

Reluăm numărul 1111 reprezentat intuitiv, scris, matematic. Reluăm și judecata cu deosebire că acum vom împărți 1111 bile la 4 persoane. Se obțin resturile de bile : de la 1 bilă, restul 1 bilă ; de la 10 bile (linia) rest 2 bile ; de la 100 bile (pătratul) rest 0 bile ; de la 1000 (cubul), rest 0 bile. Se obțin 3 bile rest, care nu se pot împărți la 4 persoane, deci numărul nu este divizibil cu 4. Mai luăm 2—3 exemple, din care elevii vor observa regula generală 2z+u. Se mai observă că oricîte cifre ar avea numărul, ne interesează numai ultimele 2 cifre ale sale. Se dau în continuare exerciții de aplicare a regulii. Temă se poate da din manual.

Criteriul de divizibilitate cu 2 și cu 5

Luăm din nou numărul 1111 și procedăm la fel ca și la celelalte criterii. Se observă că obținem un rest diferit de 0 numai din cifra unităților. Mai luăm alte 2—3 exemple. Luînd numărul 145 vom observa că nu este divizibil cu 2, dar este divizibil cu 5 ; De asemenea numărul 154 este divizibil cu 2, dar nu este cu 5. Numărul 2870 este divizibil atît cu 2 cît și cu 5.

Din aceste exemple se poate deduce cazul general, comparîndu-l mereu cu cazul 1). Se observă că ne interesează numai ultima cifră a numărului dat (u).

Exerciții de aplicație a regulii se pot efectua multe, regula fiind foarte ușoară. Temă se poate da din manual.

Pentru a demonstra în continuare procedul, se poate preda în ultima oră din trimestru, sau la cerul de matematică, fără a se pretinde elevilor aplicarea lor în practică, criteriile de divizibilitate cu 7 și 6.

Criteriul cu 7

Se ia numărul 111111, care nu se reprezintă intuitiv, dar făcîndu-se judecata, după ce l-am scris mai întii sub formă de sumă, se observă restul de bile care se obține în felul următor : 1+3+2+6+4+5. Luînd și alte numere, se observă regula, care are dezavantajele următoare :

— este greu de ținut minte perioada 132645 ;

— timpul de lucru pentru aplicarea ei este mult mai mare decît cel pe care îl folosim, cînd efectuăm împărțirea numărului la 7.

Din aceste motive, procedul nu este practic, dar este un argument în favoarea aplicării metodei.

Criteriul cu 6, este tot atît de nepracticabil, dar el există totuși și se poate exersa cu elevii cu performanțe deosebite.

Rezultatele aplicării metodei :

Elevii au avut tot timpul impresia că se joacă și astfel, folosind mijloace moderne de predare (mai ales învățarea prin descoperire, activitatea în grup, fișe) și asigurînd activitatea independentă și diferențiată a elevilor, am antrenat în toate orele, majoritatea elevilor. La lecțiile următoare — descompunerea numerelor în factori primi — am observat că toți elevii cunosc criteriile învățate și le aplică ușor. Rezultatul care m-a bucurat cel mai mult a fost participarea activă chiar a elevilor cu un ritm mai lent în învățarea matematicii și notele bune pe care le-a obținut majoritatea elevilor.

Prof. LEONTINA DAN
Școala nr. 17 din Cluj-Napoca

Aplicarea noului mecanism economic, organizarea activității pe principiul autoconducerii, autogestunii, cu rentabilitate și eficiență economică, impun educarea unei gândiri economice și a spiritului de economisire a materialelor, materiilor prime, energiei, combustibililor, resurselor financiare ca parte componentă a formării personalității multilateral dezvoltate a întregului tineret. În acest spirit, să acționăm, așa cum ne-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în Raportul la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 16—18 decembrie 1982, pentru a introduce „un regim sever de economii în toate sectoarele, să urmărim ca fiecare leu cheltuit, fiecare leu investit într-un domeniu sau altul să aducă maximum de eficiență economică, să ducă la creșterea avuției naționale”.

Formarea gândirii economice la elevi

Studiul disciplinei Cunoștințe economice la clasa a IX-a reprezintă o continuare, prin diversificare calitativă, a studiului disciplinelor sociale din ciclul gimnazial — Constituție și Istorie. Un test dat la începutul anului școlar la 18 clase a IX-a cu privire la stocul de cunoștințe economice degajate din studiul disciplinelor sociale amintite au pus în evidență următoarele: elevii nu reușesc întotdeauna să degajeze cu ușurință, din ansamblul cunoștințelor însușite la cele două discipline sociale amintite, stocul de cunoștințe strict economice; limbajul economic nu este suficient stăpinit, mai au greutate în a asocia logic, prin explicații cauzale, noțiuni sinonime ca: bani-monedă, marfa-produs al muncii, munca — activitate de producție etc.; experiențele lor socio-economice sunt foarte reduse și, ca atare, nu percep fenomenele economice din viața cotidiană sau din activitatea productivă, pentru că nu au o bază teoretică și practică în acest sens.

Cu toate acestea, cunoștințele prealabile însușite la disciplinele sociale din ciclul gimnazial constituie un fundament pentru studiul cunoștințelor economice și de la ele trebuie să pornim.

Citeva elemente dominante ale debutului în studiul disciplinei Cunoștințe economice dorim să relevăm, pentru a propune câteva soluții.

Faza de început în studiul acestei discipline, aproximativ primele trei, patru lecții în care se predă un ansamblu de noțiuni fundamentale absolut necesare pentru studiul și înțelegerea problematicii disciplinei, este o fază tipică de generalizare și dispersie a cunoștințelor economice. Ea pretinde cu necesitate trecerea la faza de concentrare a cunoștințelor, adică la fixarea lor trainică, la sistematizarea și precizarea cunoștințelor, ceea ce realizăm prin efort susținut de recapitulare și fixare permanentă. Elevii întâmpină greutate în discipolarea unei anumite probleme din conținutul lecției, pentru a o expune. Ei prezintă tendința de a reproduce mecanic lecția de la început la sfârșit. Dacă li se cere să abordeze un aspect de la mijlocul lecției, este cu atât mai dificil. Un exercițiu adecvat de înălțare a acestei tendințe este să li se ceară elevilor, în procesul predării, să citească ei înșiși un paragraf cu privire la o problemă și să colaboreze cu profesorul la predare. Li se dezvoltă astfel capacitatea de a discipola problemele, de a distinge, în structura lor logică, înălțarea ideilor.

Citeva calități esențiale ale gândirii și limbajului elevilor am în vedere în permanență: rigoarea și precizia noțiunilor, concizia și proprietatea termenilor, iar pe de altă parte, capacitatea de a dezvolta ideile în coerența lor interioară. De regulă, elevii buni la matematică și fizică prezintă tendința de a cultiva spontan primele dintre calitățile amintite, în detrimentul celorlalte două, iar elevii buni la disciplinele socio-umane de predilecție, a doua calitate.

Deprinderile de autocontrol și autoevaluare funcționează defectuos atunci când totuși există. De obicei, elevii nu au criteriul științific de autoapreciere și de aceea trebuie să-i învățăm să se auto-evalueze, explicându-le tocmai normele și logica după care o facem noi. Dezorientarea în autoapreciere se datorează incapacității de a distinge între cunoștințele esențiale și cele neesențiale raportabile la o problemă dată, între cunoștințele relevante și cele neesențiale. Adeseori elevii scriu mult, făcând afirmații neesențiale, lipsite de putere explicativă și relevantă în raport cu o anumită problemă. Deci trebuie să le cultivăm capacitatea de a distinge, în logica internă a explicațiilor, între ceea ce este important și ce nu în raport cu problema dată.

Disciplina Cunoștințe economice li se pare grea elevilor pentru că are un grad abstract destul de înalt, este o disciplină cu totul nouă, cu care nu s-au mai întâlnit până acum și, ca atare, nu au deprinderi și obișnuințe de gândire economică, structuri mentale specifice, un mod științific de a gândi economicul, de a distinge, din ansamblul realității sociale fenomenele, procesele și relațiile economice. De aceea trebuie să exorcizăm elevii mereu, în contexte felurite de predare-învățare, importanța acestei discipline pentru societate, pentru ei, ca cetățeni și viitorii oameni ai muncii.

Citirea graficelor, a schemelor și a imaginilor schematice din manual și din alte surse întărește greutatea la elevii clasei a IX-a pentru că gândirea lor plastic-

figurală s-a format în contextul disciplinelor fundamentale — matematica, fizica, chimia, biologia și are un caracter static, de constatare și descriere a stării unui fenomen. Percepția pe care o integrează este o a percepție statică, fără dimensiunea timpului deveniri lucrurilor percepute. La cunoștințe economice gândirea plastic-figurală trebuie să fie dinamică, adică elevul trebuie să perceapă și să înțeleagă evoluția în timp a unui fenomen economic, starea lui prezentă ca o consecință a evoluției lui dintr-o stare anumită anterioară și ca tendință generală de evoluție. Deci gândirea economică, chiar și cea plastic-figurală, este o gândire a procesualității fenomenelor, a tendințelor lor proprii de devenire în virtutea relațiilor genetice dintre etapele devenirii lor și a unui efort conștient al poliției economice a partidului nostru. Ca atare, trebuie solicitată și stimulată tot timpul această dimensiune a gândirii elevilor care este cea autentic economică.

Înțelegerea documentelor de partid timpinică de asemenea greutatea la elevii de clasa a IX-a, deoarece acestea au un înalt grad de sinteză și un înalt spirit științific, ele adresându-se oamenilor adulți. Citirea cu regularitate a fragmentelor relevante pentru o problemă, interpretarea și explicarea obligatorie a celor citite, argumentarea lor, are rolul de a forma elevilor deprinderea de asimilare a structurilor lor mentale a celor citite și a le transforma în idei-forță ale structurării gândirii lor economice. Pentru perioada de vacanță am dat elevilor prilejuri de a mai revedea materia parcursă, sub forma unor teme ca: rezolvarea de probleme economice, referate științifice pe o temă economică etc. Două clase a IX-a cu rezultate bune la învățură au primit ca teme pentru referate științifice următoarele: „Cum contribuie descoperirile științifice din domeniile fizicii, chimiei, biologiei la perfecționarea mijloacelor de producție și a procesului de producție?” și „Ce relație există între progresul științei, progresul tehnic, dezvoltarea producției de bunuri materiale și creșterea bunăstării societății?”. Li s-a recomandat elevilor să conceapă sau să reproducă din diferite surse — ziare, „Revisa economică”, „Era socialistă” etc. — grafice, scheme, diagrame, ilustrative și adecvate temei date. Chiar dacă lucrările elevilor nu vor excela, ele vor fi totuși un prilej de a revedea materia parcursă, de a mai fixa unele noțiuni sau de a citi ceva în plus. Considerăm că ar fi bine dacă și în manual ar exista astfel de modele de lucrări susținute pe problematica economică menită a-i ajuta pe elevi să gândească în mod independent și creativ problemele economice, la nivelul lor de înțelegere.

Prof. DOINA CALOMFIRESCU
Liceul industrial nr. 11 din Arad

CULTIVAREA SPIRITULUI DE ECONOMIE

Contribuția profesorului diriginte

În prezent, mai mult decât oricând, educația pentru prețuirea muncii, pentru economisirea materialelor, a energiei electrice, hirtiei, timpului, banilor etc. — constituite o coordonată majoră a procesului instructiv-educativ, organizat deopotrivă în școală și în afara ei.

Educarea elevilor în spiritul economiei

Educația rutieră a copiilor

Orele de circulație, înscrise de ani de zile în activitatea de învățămînt, sînt din ce în ce mai agreate de către copii și efectele lor teoretice, dar mai ales practice, sînt tot mai evidente, ele materializându-se în curba descendentă de la an la an a accidentelor cu victime din rîndul copiilor și adolescenților.

Cu toate rezultatele remarcabile înregistrate, nu ne putem declara pe deplin mulțumiți. Dintr-o analiză a neîmplinirilor din acest domeniu, se constată că sînt încă serioase rezerve în munca de educație rutieră a copiilor, îndeosebi la clasele I—IV, aspect dovedit și de numărul mai mare de accidente cărora le cad victime elevii de la cursurile primare. Pornim de la ideea că cele nouă ore de circulație anuale (trei pe trimestru) nu sînt pregătite temeinic la toate școlile și la toate clasele, copiii sînt mai puțin antrenați la activități audio-vizuale (filme, diapozitive, planșe didactice etc.) și chiar la activități practice. Există tendința la unele cadre didactice să nu acorde atenția cuvenită muncii instructiv-educative rutiere, cu toate că aceasta nu poate fi ruptă de complexul de activități pentru formarea unui copil sau tînar multilateral pregătit, care să respecte întocmai și normele rutiere, să-și însușească și o atitudine preventivă în circulație, cunoștințe și deprinderi de care depind, în cea mai mare măsură, viața și integritatea lui corporală.

Pentru a desfășura o muncă eficientă de ridicare neconținută a nivelului de cunoștințe rutiere ale elevilor cu care lucrăm, este absolut necesar să întreprindem următoarele acțiuni: a) determinarea exactă a nivelului general de cunoștințe teoretice ale elevilor pentru clasa respectivă; b) stabilirea, cu ajutorul unor teste, a gradului de pregătire în acest domeniu a fiecărui dintre elevii clasei; c) elaborarea strategiei didactice adecvate situației concrete pentru activitatea de educație rutieră a copiilor din clasa respectivă.

Cu ajutorul testelor se constată ce deprinderi au fost însușite corect (sau trebuie consolidate și dezvoltate) în procesul de educație rutieră a copiilor la clasele I—IV, care dintre deprinderile practice trebuie formate pentru ca elevii să fie în măsură să circule cit mai corect pe drumurile publice.

Calea principală care duce la formarea unor atitudini corecte, preventive în circulația rutieră a copiilor, alături de problemele teoretice, este exercițiul repetat, în cadrul unor acțiuni practice planificate în ora de circulație în parcul-școală de circulație sau în miniparcul de circulație amenajate, în acest scop, sau chiar exercițiile în locuri mai pu-

țin frecventate de autovehicule. Exercițiile pentru fiecare repetiție în parte se stabilesc în funcție de pregătirea teoretică a elevilor, verificată pe bază de chestionare sau pe baza greșelilor reale comise de către copii în circulație: traversări incorecte ale străzii, deplasări pe suprafața carosabilă a drumului, necunoașterea sau nerespectarea semnificației indicatoarelor și marcajelor rutiere, apariții inopinate în fața mașinilor etc.

Cu ocazia pregătirii orelor de circulație este absolut necesară întocmirea planurilor de lecții la care să se înscrie periodic, pe lângă verificările prin chestionare, special întocmite de către cadrele didactice, și unele acțiuni practice despre care am amintit.

Din analiza răspunsurilor la chestionare se observă posibilele greșeli pe care ar putea să le facă copiii în circulație. Acestea pot fi: greșeli tipice pentru întreaga clasă, greșeli individuale și greșeli tipice pentru diferite grupuri de elevi.

Greșelile tipice, pentru întreaga clasă, se pot materializa în necunoașterea de către copiii din mediul rural a unor probleme din circulația urbană, ca: tipurile de semafoare electrice destinate circulației pietonilor și autovehiculelor, complexitatea de marcaje rutiere etc.

Greșelile individuale sînt strîns legate de neînsușirea temeinică a lecțiilor privind traversarea corectă a drumului, asigurarea la trecerea dintr-o parte în alta a șoselei și aprecierea eronată a distanței și vitezei unui autovehicul din locul de unde este staționat copilul.

Greșelile tipice pentru diferite grupuri de elevi se întîlnesc, de pildă, la cei care au de străbătut în grupuri trasee mai scurte sau mai lungi la care se folosesc și mijloace de transport în comun și care pot fi puse și pe seama necunoașterii perfecte a traseului de la școală spre casă și invers, cu toate punctele periculoase din circulație.

Cu toate diferențele de pregătire a elevilor în materie de educație rutieră, este firesc să se realizeze activități model, schimburi de experiență, la care să ia parte și o serie de specialiști, la care să fie invitate cadrele didactice din unitatea de învățămînt respectivă, care au sarcina să predea orele de circulație. Aceste metode contribuie la creșterea calității predării orelor de circulație, perfecționarea procesului instructiv-educativ rutier, formarea convingerilor la copii față de riscurile ce le prezintă greșelile în circulația străzii.

Maior ION SERBANESCU
Direcția Circulație a Inspectoratului General al Miliției

Acțiuni de perfecționare la Casa personalului didactic din Botoșani

Două valoroase „Buletine de informare” (nr. 22 dedicat predării limbii române, cuprinzînd studiul „Originea și dezvoltarea limbii române”, de acad. I. Coteanu, alte articole și recomandări bibliografice; nr. 23 cuprinzînd probleme de geometrie și trigonometrie rezolvate pentru clasa a IX-a, elaborat de prof. Maria și Ioan Vițelaru, cu verificări de prof. Elena Ciobanu), programul Sesiunii de comunicări și referate „Contribuția disciplinelor de învățămînt de la ciclul primar la educarea patriotică, revoluționară a elevilor, în formarea unei atitudini înaintate față de muncă” — sesiune prezidată de tovarășa Elena Graur, secretar al Comitetului Județean

Botoșani, al P.C.R., de prof. Mihai Măteș, inspector școlar județean, și alte cadre de specialitate — la care au fost prezentate 32 de lucrări elaborate de cadre didactice din numeroase școli ale județului, precum și „Programul de activități” pe trimestrul I 1982—1983 al Casei personalului didactic (bogat în activități politico-educative, metodice și de perfecționare, pe cicluri de învățămînt și pe discipline, manifestări culturale-artistice ș.a.) — iată, pe scurt, o activitate pe care o semnalăm, cu bune aprecieri și cu urări de noi realizări în sprijinul perfecționării cadrelor didactice.

ANA OLTEA

image globală asupra comportării elevilor, să intervină eficient în corectarea unor trăsături de caracter și pentru dezvoltarea trăsăturilor pozitive, a unor idei și convingeri sănătoase despre muncă și viață.

În desfășurarea activității educative pentru dezvoltarea spiritului de economie, profesorul diriginte are, de asemenea, posibilități largi de a organiza acțiuni speciale de popularizare a instrumentelor de economisire specifice, a unor acțiuni atractive pentru ca elevii să înțeleagă foloasele economisirii la C.E.C.

Cu prilejul orelor de dirigință, alături de activități, este bine ca dirigintele să-și planifice periodic teme care fac obiectul acestei preocupări, iar acțiunile care se organizează să aibă un caracter concret, să se dea exemple asupra modului în care poți să fii economic.

Este recomandabil ca, în acțiunea de educare a elevilor în spiritul economiei, dirigintele să atragă și părinții, care au — după cum se știe — un rol hotărîtor în formarea deprinderilor de ordine, cum-pătare, economie, precum și în combaterea unor trăsături negative cum ar fi risipa ș.a.

Dobîndirea unor trăsături de caracter pozitive în această direcție se asigură prin exerciții perseverente, sistematice, pe care dirigintele le realizează printr-un proces educativ de durată, printr-un program de activitate desfășurat în strînsă colaborare cu Casa de Economii și Consențămînt și unitățile sale de pe întreg cuprinsul țării.

este desfășurată în mod statornic și perseverent de către toți factorii interesați, printre care un rol important îi revine școlii, și rezultatele pozitive nu au întîrziat să se vadă. Acestea se concretizează în numărul mereu în creștere al elevilor depunători, în răspîndirea largă a instrumentelor specifice și, mai ales, în numeroasele obiective realizate de elevi cu banii economisiți la C.E.C.

Este bine cunoscut faptul că economia, ca factor social, ca acțiune colectivă, contribuie la sporirea avuției naționale, la dezvoltarea deprinderilor de bun gospodar, a chibzuinței, a unei atitudini responsabile față de muncă și față de proprietatea socialistă.

Ca trăsătură individuală, spiritul de economie intră în caracteristicile definițiilor ale profilului omului de tip nou, constructor al socialismului și comunismului în țara noastră.

În activitatea de cultivare a spiritului de economie în rîndul elevilor un rol important revine profesorului diriginte, ca principal coordonator al clasei. Dirigintele, mai mult decât oricare dintre profesori, are posibilități să-și formeze o

Cursul

„Probleme fundamentale ale educației revoluționare, patriotice, socialiste a maselor, ale activității politico-ideologice a Partidului Comunist Român”

Publicăm în acest număr două teme orientative pentru studiu individual, în care fiecare punct din Planul temei cuprinde, pe scurt, prezentarea citorva teze și a unor idei, pe care le apreciem ca — îmbogățite în perspectiva experienței personale a propagandiștilor și cursanților — utile pentru organizarea dezbaterilor.

Invităm cititorii revistei să ne comunice aprecieri privind materialele publicate în sprijinul învățămîntului politico-ideologic al cadrelor didactice și propuneri pentru a spori aportul redacției noastre la această importantă activitate de pregătire politico-ideologică a oamenilor școlii.

TEMA

„ACTIVITATEA IDEOLOGICĂ, TEORETICĂ ȘI POLITICO-EDUCATIVĂ — PUTERNICĂ FORȚĂ MOBILIZATOARE A TUTUROR OAMENILOR MUNCII LA ÎNFĂPTUIREA POLITICII PARTIDULUI, A OBIECTIVELOR DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE STABILE DE CONGRESUL AL XII-LEA. SARCINILE ACTIVITĂȚII POLITICO-EDUCATIVE A ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID IZVORITE DIN HOTĂRIRILE PLENAREI LĂRGITE A C.C. AL P.C.R. DIN Iunie 1982, ALE CONGRESULUI AL II-LEA AL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE ȘI ALE CONFERINȚEI NAȚIONALE A P.C.R. DIN 16-18 DECEMBRIE 1982”.

PLANUL TEMEI

1. Concepția P.C.R., a secretarului său general, privind rolul activității ideologice și politico-educative în procesul edificării noii orinduirii

Subliniind faptul că nu trebuie să ne mulțumim cu ceea ce s-a spus odată, ci să reconsiderăm unele teze atunci cînd viața, realitățile, faptele demonstrează că ele nu mai corespund, chiar dacă la vremea lor au fost juste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a reafirmat la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, la cel de-al doilea Congres al educației politice și culturii socialiste și la Conferința Națională a P.C.R. din 16-18 decembrie 1982, rolul activ, transformator ce revine ideilor înaintate, concepției materialist-dialectice despre lume și viață în înarmarea oamenilor muncii cu convingeri revoluționare, cu capacitatea de a înțelege mersul dezvoltării omenirii, de a aprecia cu justete fenomenele și procesele interne și internaționale, de a-și însuși cuceririle științei și culturii înaintate.

„Puternică dezvoltare a forțelor de producție, schimbările produse în structura și relațiile sociale, ca rezultat al realiză-

rii economiei unitare socialiste, al victoriei socialismului și trecerii la fâșierea societății socialiste multilateral dezvoltate — a arătat secretarul general al partidului — au impus desfășurarea unei largi activități teoretice, ideologice, politico-educative, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat în mod deosebit semnificația transformării activității teoretice, ideologice și politico-educative într-o forță care să determine dezvoltarea continuă a societății noastre socialiste, avînd în vedere faptul că numai pe baza activității înalt productive a oamenilor muncii, prin ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și a calității producției se obține sporirea eficienței, se asigură dezvoltarea în ritm susținut a economiei și, pe această bază, creșterea reală a nivelului de trai al întregului nostru popor muncitor.

În acest sens, secretarul general al partidului a dat o strălucită formulare acestor teze arătînd că „se impune să avem permanent în vedere că modul de gândire, conștiința socială, gradul de dezvoltare a științei, învățămîntului și culturii sint determinate de baza materială a societății, de modul de producție și de repartiție a bunurilor materiale. În ace-

lași timp, conștiința socială, știința, învățămîntul și cultura, activitatea ideologică și politico-educativă au un rol important în dezvoltarea forțelor de producție. Ambele laturi de activitate, condiționîndu-se reciproc și într-o unitate dialectică, asigură progresul continuu al societății, ridicarea bunăstării poporului, întărirea independenței și suveranității patriei”.

2. Conținutul și obiectivele muncii ideologice, teoretice și politico-educative.

Pe baza tezei elaborate de secretarul general al partidului nostru, potrivit căreia conștiința oamenilor, fiind reflectare a existenței lor, devine un factor propulsor în procesul construcției socialismului, existența și conștiința aflîndu-se într-o indestructibilă interacțiune, în conținutul muncii ideologice, teoretice și politico-educative se situează promovarea consecventă a spiritului revoluționar creator în abordarea problemelor construcției socialiste, ale evoluției mondiale, în elucidarea fenomenelor care apar pe plan intern și internațional, în formularea răspunsurilor la noile probleme ale epocii, în receptivitatea și slujirea cu dăruire a noului, a realităților socialiste.

Activitatea politico-ideologică a partidului nostru are drept criteriu fundamental viața, fiind strîns legată de viață, de realitățile interne și internaționale ale lumii contemporane, fapt care relevă, cu deosebită evidență, caracterul științific, umanist revoluționar al concepției partidului nostru, al gândirii secretarului general al partidului, despre lume și viață.

Legarea indisolubilă a activității teoretico-ideologice de cerințele vieții, spiritul creator, innoitor, militant al muncii politico-educative sint trăsăturile definitorii imprimate cu profunzime de opera și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. În acest spirit, criteriul esențial, primordial al eficienței activității politico-educative rezidă în rezultatele ce se obțin în economie, în fiecare unitate economico-socială, în modul în care se realizează sarcinile în industrie, în agricultură, în toate celelalte sectoare de activitate.

„Să nu uităm nici un moment — a arătat secretarul general al partidului — că întreaga dezvoltare socială, bunăstarea poporului, independența patriei sint condiționate de întărirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste, ca factor fundamental, hotărîtor al dezvoltării avuției naționale, a întregii societăți. Activitatea de educație politică, de formare a omului nou, cu o conștiință înaltă, trebuie să pună un accent deosebit pe creșterea răspunderii față de proprietatea socialistă, față de apărarea și dezvoltarea sa”.

3. Sarcinile organelor și organizațiilor de partid în conducerea și îndrumarea activității ideologice și politico-educative

Prezentînd, pe scurt, sarcinile organelor și organizațiilor de partid în acest domeniu, reținem următoarele direcții de acțiune practică :

— sporirea contribuției activității politico-educative la traducerea în viață a

obiectivelor dezvoltării economico-sociale, la ridicarea și perfecționarea profesională a cadrelor, la întărirea ordinii, disciplinei și spiritului de răspundere la toate locurile de muncă ;

— stimularea inițiativelor, generalizarea experienței înaintate, stimularea atitudinii înaintate față de muncă și față de proprietatea socialistă ;

— promovarea valorilor morale ale socialismului, educația, în primul rînd, a tinerelor generații în spiritul și cultul muncii, atragerea activă a tuturor celor ce muncesc pentru participarea hotărîită la înfăptuirea politicii partidului, realizarea sarcinilor profesionale ;

— afirmarea tot mai pregnantă a principiilor eticii și echității socialiste, a noilor relații de stimă, respect reciproc și colaborare între oameni, sădirea convingerii că fiecare poate primi de la societate numai în raport cu contribuția proprie, concretă, la progresul patriei, combătîndu-se cu fermitate tendința de a ține societății cit mai puțin și a pretinde de la ea cit mai mult ;

— cultivarea sentimentelor patriotice, a devotamentului față de patrie, de popor, de partid, de construcția noastră socialistă ;

— combaterea oricăror manifestări înapoiate, retrograde, a concepțiilor mistice și care încearcă să denigreze eforturile și realizările dobîndite de poporul nostru prin muncă eroică, sub conducerea înțeleaptă a partidului nostru comunist ;

— ridicarea neconținută a nivelului de cultură a maselor și valorificarea inepuizabilei capacități creatoare a acestora ;

— cunoașterea, studierea și însușirea concretă, operativă și mobilizatoare a hotărîrilor de partid, a legislației noastre socialiste, a tuturor măsurilor menite să contribuie la continua dezvoltare a societății noastre socialiste.

Aceste cîteva repere orientative se cer îmbogățite cu aspecte concrete din munca și viața colectivelor în care au loc dezbaterile pe această temă.

RECOMANDARE BIBLIOGRAFICĂ

Ceaușescu, Nicolae, Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea și sarcinile de viitor ale partidului, 19 noiembrie 1979, Editura politică, București, 1979, pag. 80-89.

Ceaușescu, Nicolae, Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și la activitatea politică, educativă a partidului, prezentată la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1-2 iunie 1982, Editura politică, București, 1982, pag. 53-55.

Ceaușescu, Nicolae, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 16-18 decembrie 1982, Editura politică, București, 1982, pag. 37-41.

••• Culegere de teze pentru toate formele și cursurile învățămîntului politico-ideologic. Învățămîntul politico-ideologic, 1982-1983, Editura politică, București, 1982, pag. 252-269.

TEMA

„DEZVOLTAREA PATRIOTISMULUI REVOLUȚIONAR — SARCINĂ CENTRALĂ A ACTIVITĂȚII POLITICO-EDUCATIVE A ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID, DE MASĂ ȘI OBȘTEȘTI, A TUTUROR FACTORILOR EDUCAȚIONALI”

PLANUL TEMEI

1. Conceptul de patriotism în viziunea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Patriotismul, ca fapt de conștiință relevînd raportul individual sau al unei colectivități umane cu patria, a apărut pe treptele timpurii ale dezvoltării societății omenestii, conturîndu-se, mai precis, — sub forma unui element al psihologiei sociale — în perioada de formare a popoarelor, și, îndeosebi, în epoca formării națiunilor și a statelor naționale cînd, de altfel, se și constituie în ideologie.

Fără a subaprecia sau nega rolul pe care l-au avut în perioade istorice determinate diferite clase și părturi sociale suprapuse în promovarea ideilor și sentimentelor patriotice, subordonate intereselor și aspirațiilor lor de clasă, istoria ne demonstrează cu pregnanță că adevăratul purtător consecvent al patriotismului au fost și sint masele populare muncitoare, iar, în cadrul acestora, în epoca contemporană, clasa muncitoare. În acest spirit este necesar să evidențiem dragostea și devotamentul fierbinte ale poporului român față de glia strămoșească, față de limbă și obiceiurile natale, și de tradițiile înaintate din cultura și civilizația românească și universală ; este un fapt istoric cu care ne mindrim că, nu o dată, poporul român a trebuit să-și dovedească din plin virtuțile sale patriotice, înfruntînd cu eroism grutățile istoriei și adversitățile de tot felul, dînd jertfe grele pentru a trăi în lume în mod demn, pentru a-și manifesta plener aspirațiile de dreptate socială și eliberare națională.

Dezvoltînd conceptul și trăsăturile fundamentale ale patriotismului socialist, pe baza principiilor materialismului dialectic și istoric și ale socialismului științific, aplicate creator la condițiile țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a evidențiat în Expunerea prezentată la Congresul educației politice și culturii socialiste din iunie 1976 următoarele caracteristici de bază ale patriotismului revoluționar :

— a-ți lubi țara, a face totul pentru a spori avuția națională, proprietatea socialistă, a nu precupeți nimic pentru înfăptuirea politicii partidului comunist, ce corespunde pe deplin intereselor vitale ale întregii națiuni ;

— a fi gata oricînd să faci totul, mergînd pînă la supremul sacrificiu, pentru a apăra libertatea, independența și integritatea țării, pentru a apăra cuceririle revoluționare ale poporului ;

— a da expresie conștiinței revoluționare comuniste, îndatorire de onoare a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii de a apăra glia strămoșească, de a participa activ la construcția noii noastre societăți ;

— a milita permanent și cu toată hotărîrea împotriva oricăror discriminări naționale, împotriva șovinismului, a concepțiilor și a atitudinilor rasiste, sub orice formă s-ar manifesta ele, pentru deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru frăție în munca și lupta comună ;

— a milita activ pentru prietenia cu toate popoarele țărilor socialiste, cu popoarele statelor în curs de dezvoltare, cu toate popoarele lumii, pentru cauza păcii și colaborării internaționale ;

— a respecta sentimentele naționale ale altor popoare, libertatea și independența lor.

Pornind de la această amplă definire a patriotismului revoluționar, aparținînd gândirii științifice a secretarului general al partidului nostru și apreciînd patriotismul revoluționar ca o componentă esențială a vieții spirituale a societății noastre socialiste, a conștiinței sociale, consemnăm :

— caracterul profund revoluționar al patriotismului socialist ;

— legătura strînsă cu viața, cu realitățile vieții și muncii noastre, cu aspirațiile nobile ale întregului nostru popor ;

— imbinarea armonioasă a dragostei tradiționale a maselor față de patrie, cu devotamentul față de partidul comunist ;

— dezvoltarea unui înalt simț al datoriei și al responsabilității față de sarci-

nile și îndatoririle ce le au oamenii muncii în toate domeniile de activitate ;

— afirmarea, ca trăsătură specifică a patriotismului revoluționar, a profundului său umanism ;

— cinstirea și prețuirea trecutului glorios de muncă și de luptă al poporului nostru ;

— legătura indestructibilă dintre patriotismul revoluționar și solidaritatea internațională, înțelegînd profund faptul că sentimentele de mîndrie patriotică nu trebuie opuse intereselor altor popoare și națiuni, ci, dimpotrivă, conjugate cu sprijinul militant dat oamenilor muncii de pretutindeni în lupta lor pentru îndeplinirea idealurilor de eliberare socială și națională.

2. Educarea oamenilor muncii, a tineretului, în spiritul patriotismului socialist și al solidarității internaționale — obiectiv fundamental al activității ideologice și politico-educative.

În Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R. din 16-18 decembrie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a arătat că „munca politico-ideologică trebuie să cultive mîndria patriotică a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, față de trecutul glorios de luptă al poporului nostru, față de minunatele realizări în fâșierea socialismului, să dezvolte puternic sentimentul de dragoste față de popor, de patrie, față de partid, hotărîrea de a fi gata în orice împrejurări să servească interesele țării, cauza socialismului”.

Această indicație programatică ne relevă faptul că sentimentele și conștiința patriotică nu sint valori înnăscute, că nu se dobîndesc spontan, ci, că formarea și dezvoltarea lor se realizează printr-un proces continuu și complex, cu participarea unui mare număr de factori educaționali, sub direcția conducere și îndrumare a organelor și organizațiilor de partid.

Este necesar să reținem faptul că în centrul muncii de educare a conștiinței patriotice se află munca, activitatea social-utilă, îndeplinirea exemplară a îndatoririlor profesionale și obștești.

Pentru educarea patriotică a tineretului școlar, de cea mai mare însemnătate este indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu care a spus : „nu se poate vorbi de educație patriotică socialistă fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri. Avem un trecut

glorios, care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru.”

În societatea noastră socialistă, în care națiunea deține un important rol dinamizator, rezolvarea justă a problemei naționale de către partidul nostru constituie unul dintre factorii concreți de viață, cu mare forță educativă.

„Putem fi mindri — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — de felul cum am asigurat rezolvarea problemei naționale, creînd condiții de participare la dezvoltarea societății socialiste a oamenilor muncii de diferite naționalități, a întregului popor. Am dori ca naționalitățile conlocuotoare din toate țările să se bucure cel puțin de aceleași drepturi și libertăți ca cele existente în România.”

Nu dezvoltăm mai mult metodică muncii de educație patriotică a tineretului școlar, aceasta făcînd parte componentă a activității educative a cadrelor didactice care, — în cadrul dezbaterilor — pot veni cu exemple concrete din propria lor muncă de educare patriotică revoluționară a elevilor și studenților.

RECOMANDARE BIBLIOGRAFICĂ

Ceaușescu, Nicolae, Raportul la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1979, pag. 80-118.

Ceaușescu, Nicolae, Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste. București, Editura politică, 1976, pag. 33-62 și 72-91.

Ceaușescu, Nicolae, Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului prezentată la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, București, Editura politică, 1982, pag. 15 și 42-45.

Ceaușescu, Nicolae, Raport la Conferința Națională a P.C.R. din 16-18 decembrie 1982, București, Editura politică, 1982, pag. 45-46 și 52-53.

Cu îndreptățită mândrie ne bucurăm de creșterea continuă a prestigiului internațional al României socialiste, de reliefașul rolului hotărâtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în promovarea unei politici militante pentru pace, dezarmare, destindere și colaborare în lume. Trăim sentimente de înaltă satisfacție pentru faptul că pe toate meridianele lumii se spune că „România și președintele ei, Nicolae Ceaușescu și-au câștigat un înalt prestigiu în conștiința umanității”. Tot mai frecvent, în presa internațională, în emisiunile posturilor de radio și televiziune din diferite țări ale lumii este reflectat efortul poporului român angajat cu toate forțele sale creatoare în ridicarea țării pe noi culmi de civilizație, relevându-se activitatea neobosită și continuă a tovarășului Nicolae Ceaușescu care, cu clarviziune științifică și cu aprofundată analiză a evenimentelor și proceselor ce au loc în lumea contemporană, contribuie cu inițiative de larg ecou și audiență internațională la soluționarea marilor probleme ce confruntă în prezent întreaga omenire.

Dovezi ale dragostei, înaltei stime și profundeii prețuiri

Prestigioasă instituție științifică și cultural-educativă a țării noastre, Muzeul de Istorie al R.S. România constituie, așa cum aprecia la inaugurarea sa secretarul general al partidului, „un mijloc eficient de educare patriotică, internaționalistă, a tinerei generații...”. Între numeroasele sale secții ce cuprind expozite de o deosebită valoare documentară, istorică și artistică, valențe educative superioare sunt afirmate de expoziția „Dovezi ale dragostei, înaltei stime și profundeii prețuiri de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ale amplelor relații de prietenie și colaborare dintre poporul român și popoarele altor țări”.

Inaugurată la Muzeul de Istorie al R.S. România, la 23 ianuarie 1978, cu prilejul împlinirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară și îmbogățită ulterior cu noi piese de înaltă semnificație, expoziția constituie nu numai o remarcabilă realizare a muzeografiei românești dar, totodată, o veritabilă școală de instruire și cultivare în rândul tinerilor vizitatori a sentimentelor de prietenie, stimă și respect reciproc între națiuni și popoare.

Aducând mărturia înaltului prestigiu deținut astăzi în lume de România și de cel mai autorizat reprezentant al său, președintele Nicolae Ceaușescu, exponatele prezentate reușesc, în egală măsură, prin autenticitatea și forța lor de înviere, să trezească în sufletul tinerilor vizitatori sentimente de înaltă prețuire și respect față de prestigioasa personalitate a secretarului general al partidului nostru.

O elocventă capacitate de convingere o au datele statistice inseriate în prima sală a expoziției, atestând că România socialistă, promovind cu consecvență politica

sa de pace și colaborare cu toate națiunile lumii, întreține în prezent relații diplomatice și consulare cu 137 de țări, iar relații economice cu peste 150 de țări. Alături de acestea, zeci și zeci de imagini fotografice prezintă vizitele de prietenie efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu — ca mesageri ai idealurilor de pace ale poporului nostru — în numeroase țări din Europa, Africa, America și Asia, întâlniri la nivel înalt ale președintelui României cu conducătorii țărilor socialiste, a unor țări în curs de dezvoltare și ai altor state ale lumii. Sint, de asemenea, prezentate fotografiile înfățișând întâlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducători și reprezentanți ai unor mișcări de eliberare națională, România promovind cu fermitate și consecvență o politică de sprijinire activă a popoarelor care luptă pentru câștigarea dreptului la o dezvoltare liberă, independentă.

În nemijlocită relație cu semnificația acestor vizite și contacte se află valorile prezentate în sala a 5-a a expoziției: înalte distincții, ordine, medali și titluri din țări ale Europei, Americii, Asiei și Africii, conferite tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ele atestă prețuirea unanimă de care se bucură pe plan internațional România socialistă, recunoașterea politicii de pace și prietenie promovate consecvent de țara noastră, profunda considerație față de activitatea prodigioasă desfășurată în spiritul celor mai nobile idealuri ale omenirii de către președintele Nicolae Ceaușescu.

Sint, de asemenea, semnificative pentru sentimentele prietenești născute față de poporul român și conducătorul său cheile a numeroase orașe din țări de pe toate continentele: Argentina, Bulgaria, Columbia, Costa-Rica, Ecuador, Egipt,

Gabon, Iugoslavia, Irak, Iordania, Iran, Mexic, Peru, Spania, Sudan, S.U.A. etc. prezentate în ultimele cinci săli ale expoziției și simbolizând deschiderea popoarelor din aceste țări către demersul de pace al României socialiste, atât de viguros și de strălucit afirmat de președintele Nicolae Ceaușescu.

Înșuririle de excepție, meritele deosebite pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le afirmă prin activitatea sa neostenită în slujba idealurilor de pace, de prietenie și colaborare între toate națiunile lumii, au asigurat conducătorului țării noastre un nemărginit prestigiu internațional, stima și admirația oamenilor de pretutindeni. O mărturie grăitoare a imensului popularității a președintelui României socialiste o aduc în Expoziția omagială și lucrările de artă plastică prin care artiști contemporani — pictori sau sculptori din Italia, R.P.D. Coreeană, Iran, Egipt, Turcia — l-au înfățișat pe conducătorul țării noastre, pe „omul păcii”, pe șeful de stat care a făcut din lupta pentru pace și prietenie între popoare obiectivul primordial al vieții și activității sale.

Parcursind sălile Expoziției omagiale, tinerii vizitatori pot admira numeroase alte obiecte, de o mare diversitate, oferite președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu de către șefi de state și guverne, de înalți demnitari, de personalități ale vieții politice, economice, științifice și culturale, de cetățeni din diverse țări — valori care dau întreaga măsură a prieteniei, stimei și prețuirii față de sâni poporului român.

O pronunțată valoare educativă — pentru tineretul larg, dar îndeosebi pentru tineretul școlar — o au exponatele conținând mesaje de prietenie sau evocând relațiile de amicitie, ample legături pe țărîm economic sau cultural, pe care Ro-

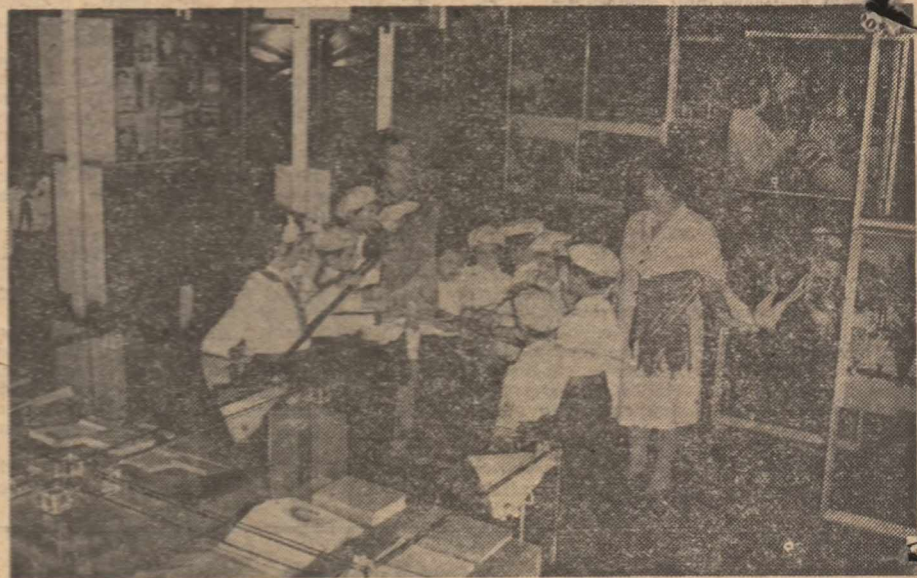
mânia socialistă le întreține cu celelalte state ale lumii.

Într-o epocă în care tineretul de pretutindeni este interesat în realizarea unor transformări înnoitoare ale societății în așezarea pe baze noi, echitabile, a organizării vieții sociale, aspirând către condiții tot mai bune de pregătire și afirmare, este firesc ca politica României, a președintelui Nicolae Ceaușescu — tinzînd către realizarea păcii, a echității, a unei noi ordini economice în lume — să atragă interesul, stima și prețuirea tinerei generații. Este tocmai mesajul pe care îl susțin în expoziția omagială daturile oferite de tineri de pe toate meridianele lumii.

Vizitarea Expoziției omagiale consacrate personalității și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu oferă tineretului din România socialistă prilejul contactului cu valori dintre cele mai semnificative datorite președintelui nostru ca o recunoaștere a demersului de pace și prietenie pe care poporul român și cel mai strălucit reprezentant al său îl adresează astăzi lumii întregi.

Pășind pragul expoziției, tinerii se simt și mai mult angajați în a răspunde mesajului adresat lor de atâtea ori de președintele Nicolae Ceaușescu, rostii și de la tribuna forumului tinerei generații din mai 1980: „...aveți datorită să acționați cu toată fermitatea pentru întărirea solidarității și colaborării cu tineretul din țările socialiste, din toate statele lumii, manifestându-vă activ ca un detașament de luptă pentru triumful rațiunii, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, pentru viață, pentru colaborare și pace”.

MARIA TRACHE
DOINA LEAHU
muzeografi principali

Un moment emoționant și de neuitat: primirea cravatei roșii cu tricolor de către elevul unei școli din Capitală într-una din secțiile complexului muzeal „Dovezi ale dragostei, înaltei stime și profundeii prețuiri de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, ale amplelor relații de prietenie și colaborare dintre poporul român și popoarele altor țări.”

Breviar

În aceste zile premergătoare aniversării a 50 de ani de activitate revoluționară și a zilei de naștere a celui mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de pe întreg cuprinsul patriei sosesc la redacție știri care vorbesc despre numeroasele acțiuni ce au loc în grădinițe, în școli și facultăți, în toate instituțiile de învățămînt, prin care oamenii școlii aduc un fierbinte omagiu patriei, Partidului Comunist Român, secretarului general al partidului, președintelui țării.

Așa, de pildă, în județul Teleorman, sub egida Inspectoratului școlar județean și Casei personalului didactic, printr-o acțiune importantă, a avut loc Sesiunea de referate și comunicări științifice intitulată „Dezvoltarea economico-socială a județului Teleorman, rod al aplicării creatoare a politicii partidului și statului, a tezelor și orientărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu”. Acțiunea, făcînd parte din seria de manifestări întreprinse pentru perfecționarea politico-ideologică și metodic-științifică a cadrelor didactice, s-a desfășurat la Alexandria și a avut ca participanți profesorii de istorie, științe sociale și geografie din toate școlile județului (Prof. Ivan Petrică) ● „În mintea și inimile noastre vibrează profund cuvintele din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferința Națională a partidului, document

programatic de o excepțională însemnătate pentru devenirea comunistă a patriei (...) care formulează concluzii și idei de cea mai mare importanță pentru asigurarea mersului neabătut înainte al societății noastre pe calea socialismului și comunismului”, se spune în editorialul semnat de prof. Gh. Simeanu, inspector școlar general al județului Viteea, în foaia volantă „Educatorul”, publicată recent în acest județ ● „De la comunisti învățăm cetezanța revoluționară” — astfel s-a intitulat vizita pionierilor din Siriu, județul Buzău, la Fabrica de mobilă din Nehoiu, prin care au luat contact direct cu făuritorii bunurilor materiale (Prof. Constantin Mihal) ● Tot din județul Buzău primim știrea trimisă de prof. Vasile N. Uță despre un util schimb de experiență, „Contribuția limbilor moderne la pregătirea elevilor pentru viitoarea lor profesiune”, organizat de Ministerul Educației și Învățămîntului în colaborare cu Inspectoratul școlar, Sindicatul învățămînt și Casa personalului didactic din Buzău ● „Organizarea activității practice pe loturile școlare și în „microferme” a fost tema schimbului de experiență organizat la Liceul agroindustrial din Nucet-Dimbovița, la care au participat directorii tuturor școlilor cu profil agricol din județ. Astăzi, cînd se înfăptuiește o nouă revoluție agrară, astfel de schimburi de experiență sînt deosebit de necesare (Prof. Gh. Birlea) ● La a V-a ediție a simpozionului „Mehedinti — istorie și cultură” desfășurat la Drobeta-Turnu Severin și Orșova, în cele peste 130 de comunicări prezentate, au fost abordate teme referitoare la studiul și predarea gramaticii limbilor romanice, la unele momente mehedintene de mare răsănit în istoria pa-

trief, la citeva adversari de prestigiu (centenarul Liceului „Tristan”, centenarul Victor Gomonu), la organizarea bibliotecilor școlare etc. (Prof. C. Negreanu) ● Manifestările politico-educative devenite tradiționale la Liceul „Solidaritatea” din Oradea și cunoscute sub numele „Ziua școlii” au culminat cu un frumos spectacol cultural-artistic. „Prin muncă și învățatură cîștigăm partidul și țara”, prezentat de formațiile artistice ale școlii (Prof. Nicolae Moldovan) ● Prof. Rodica Mafteiu, președinta Sindicatului învățămînt Dorohoi, ne trimite programul sesiunii de referate, „Preorientarea și orientarea școlară și profesională în învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial și liceal”, organizată de Filiala Dorohoi a Casei personalului didactic din Botoșani. Așa cum rezultă din program, și cum ne informează și corespondența, sesiunea a scos în evidență „o paletă bogată și variată” a preocupărilor cadrelor didactice dorohoiene ● Peste 6 000 de cadre didactice din județul Bacău au participat, pe specialități, la schimburi de experiență cu tema: „Metode și procedee folosite pentru sporirea eficienței muncii de educare materialist-științifică și revoluționar-patriotică a elevilor” (Prof. Elena Cavaleru și prof. Ion Dănilă) ● Cercul de turism al Școlii nr. 2 din Sucevița, județul Suceava, a organizat o excursie avînd drept scop orientarea școlară și profesională a elevilor. Au fost vizitate unități industriale din Botoșani, Dorohoi, Bucecea. Așa cum ne scrie prof. Arcadie Mihăescu, excursia a fost „o adevărată lecție pe viu pentru „elevi”, în vederea alegerii viitoarei profesii ● Tot despre o excursie ne scrie și învățătoarea Ileana

Cimpan de la Școala din Bistra, județul Alba. Este vorba de excursia detașamentului clasei a IV-a B de la această școală, numit „Avram Iancu”. Drumușia s-a intitulat „Pe urmele Iancului” ● La începutul acestui an școlar, la Beiuș, județul Bihor, a luat ființă un „Plastic-club” al profesorilor de desen din oraș și din zonă. În prezent, ne scriu prof. Anton Naghiu și prof. Ioan Miklos — pe simetele Galeriei de artă „Astra” din Beiuș, vizitatorii pot admira lucrările a zece profesori-artiști, reunite la intitulat Salon de pictură și sculptură. Succes! ● O expoziție de pictură („Copiii — schimbul de mine”) a găzduit și Casa personalului didactic din Capitală: a prof. Mia Steuer-Moțatu, membră a Cenaclului artelor frumoase „Ioan Andreescu” ● Liceul pedagogic din Caransebeș a găzduit recent amplele manifestări organizate cu prilejul aniversării a patru secole de învățămînt pedagogic românesc în această parte a țării. În telegrama adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român tovarășului Nicolae Ceaușescu, se spune, între altele: „Cadrele didactice și elevii Liceului pedagogic din Caransebeș, reuniți în adunarea festivă consacrată sărbătoririi a patru secole de învățămînt pedagogic românesc, dăm glas adevăratului nostru deplin la politica internă și internațională a partidului, al cărui strălucit promotor sinteți dumneavoastră, cel mai iubit fiu al poporului român, personalitate prodigioasă a vieții politice contemporane”. Revista „Tribuna școlii” urează, pe această cale, Liceului pedagogic din Caransebeș succese și noi împliniri.

D. CICHIRĂ